ئیسلام
بەرنامەی ژیانە

(الإسلام منهاج الـحياة)

هەندێك ئامۆژگاری و ڕێنمایی گرنگ بۆ تێکڕای موسڵمانان
وتارێکی ڕۆژی عەرەفە لە خۆی گرتووە کە لە مزگەوتی (نمرة)دا لە پانتایی عەرەفەدا
پێشکەشکراوە لە لایەن زانای ڕێزدار :

عبد العزيز بن عبد الله آل الشيخ حفظه الله

(موفتی تێکڕای شانیشینی عەرەبستانی سعودیٚ و سەرۆکی دەستەی گەورە زانایان)

وەرگێڕانی

مامۆستا محمد عبد الرحمن لطيف

وتارخوێنی مزگەوتی (شێخ إبراهيم) / کەلار

پێداچونەوەی زانای پایەدار

مامۆستا عبدالطيف أحمد

چاپی یەکەم **١٤٣٦ ك**

===

لەبڵاوکراوەکانی

ماڵپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

✉ malpariba8@yahoo.com

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

کتێبی ژمارە ﴿١٦٩﴾ لە کتێبخانەی ماڵپەڕی بەهەشت

بسم الله الرحمن الرحيم

*** پێشەکی وەرگێڕ** :

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ، وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُوْلِهِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِيْنَ .أَمَّا بَعْدُ :

خوێنەری بەڕێز : ئەم کتێبەی بەردەستت لە بنەڕەتدا بریتی بووە لە (وتاری ڕۆژی عەرەفەی ساڵی (١٤٣٢) کۆچی کە لە حەجی ئەو ساڵەدا لە ناو مزگەوتی (نەمیرە)دا لە لایەن زانای ڕێزدار (عبد العزيز بن عبد الله آل الشيخ) (**موفتی تێکڕای شانیشینی عەرەبستانی سعودیّ و سەرۆکی دەستەی گەورە زانایان**)ەوە پێشکەشکراوە و دواتر نووسراوەتەوە و بە ناونیشانی (**الإسلامُ منهاجُ الحياة**) لە لایەن (وەزارەتی ئەوقاف و بانگەواز و ڕێنمایی / وەکیلی وەزارەت بۆ کاروباری مزگەوتەکان و بانگەواز و ڕێنمایی)ـەوە لە چاپدراوە .

ئێمەیش لەبەر زۆر گرنگی و پڕ سوودی بابەتەکە بە پێویستمان زانی کەوا وەریبگێڕینە سەر زمانی کوردی شیرین .

جێی ئاماژە پێکردنە : سوپاس بۆ خوای گەورە لە پاش تێپەڕبوونی ساڵێك بەسەر ئەم وتارەدا لە حەجی ساڵی (١٤٣٣)دا گەیشتمە خزمەتی ئەم زانا زۆر گەورە و بەڕێزە و لە شوێنی حەوانەی تایبەتی خۆی بەرامبەر و نزیك لە (مزگەوتی زانا و پێشەوای پایەدار عبد العزيز بن باز رحمه الله) بۆ ماوەی زیاتر لە نیو سەعات لەگەڵیدا دانیشتم و زۆر ڕێزی لێگرتم و پێشوازییەکی گەرمی لێکردم و بە بایەخەوە گوێی لێدەگرتم و پرسیاری بارودۆخی موسڵمانان و بانگەوازی ئیسلامەتی لە کوردستاندا لێکردم و زۆر دوعای خێری بۆ خەڵکی کوردستان کرد و ئامۆژگاری کردم بە خزمەت کردنی ئیسلام و موسڵمانان و گرنگی و بایەخدان بە زانستی شەرعی و گەیاندنی بە موسڵمانان .

هەروەها (لە سەرەتای مانگی جاجییانی ئەو ساڵەوە تاوەکو ڕۆژی هەشتەمی و چەند ڕۆژی دوای تەواو بوونی حەج)ی ئەو ساڵەیش ئامادەی تێکڕای وتە و وەڵامدانەوەی بەڕێزیان بۆ ئەو پرسیارانەی کە ئاراستەیان دەکرا بووم ، ئەمەیش لە شاری مەککەی پیرۆز لە ناو (مزگەوتی زانا و پێشەوای پایەدار عبد العزيز بن باز رحمه الله) لە پێش و پاش پێنج نوێژە فەرزەکان .

داواکارم لە خوای گەورە ئەو حەجەی لێقەبوڵ کردبێن ، وە بەم کتێبەیش سوود بگەیەنێت بە موسڵمانان و لێمانی قەبوڵ بکات ، بەڕاستی خوا بەخشندە و میهرەبانە .

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ

***

بسم الله الرحمن الرحيم

* ئامۆژگاری بە تەقوا :

إِنَّ الْحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوبُ إِلِيْهِ ، وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِن شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ .

وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدَاً عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِمَاً كَثِيرَاً إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ .

أَمَّا بَعْدُ :

ئەی خەڵکینە :

لە خوای گەورە بترسن ترسانێکی ڕاستەقینە ، وە ئاگاتان لە چاودێری خوا بێت بۆتان لە کاتی نهێنی و چیەیشدا ، بۆ ئەوەی چاکە و خێرتان دەست بکەوێت لە دونیادا و سەرکەوتن و سەرفرازیش لە دواڕۆژدا .

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾﴾ [آل عمران].

واتە : ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕدارن لە خوا بترسن ترسانێکی ڕاستەقینە کە حەق و مافی تەقوای تێدا بە دی بێت ، وە نەشمرن ئیللا بە موسڵمانی نەبێت .

* ئامانج لە ناردنی پێغەمبەر (مُحَمَّد ﷺ) :

خوای گەورە پێغەمبەر (مُحَمَّد ﷺ)ی ناردووە بە ڕێنمایی و دینی حەق [واتە : بە زانستی بەسوود و کردەوەی چاکە] مژدەدەر و وریاکەرەوەیە بە پەیامێکی گشتی بۆ هەموو بونەوەر ، بۆ ئەوەی خەڵکی لە تاریکاییەکانی بێباوەڕی و گومڕاییەوە دەربهێنێت بۆ رووناکی یەکخواپەرستی و ئیمان و باوەڕ ، وە لە تاریکاییەکانی نەفامی و نەزانیەوە بۆ رووناکی زانست و هۆشمەندی و ژیری ، وە لە پەرستنی نەفسەکان و شەیتانەوە بۆ پەرستنی خوای دەسەڵاتداری پاداشتدەرەوە ، وە لە ئارەزووە ئاژەڵیەکانەوە بۆ ڕەوشتە بەرزە ئیسلامیەکان ، وە لە وابەستەبوون بەماڵی دونیای کۆتایی پێهاتووەوە بۆ وابەستەبوون بە ماڵی دواڕۆژی هەتاهەتایی و پڕ نازونیعمەت لە ناو باخە بەرزەکانی بەهەشتدا .

* ئیسلام بەرنامەی ژیانە بۆ مرۆڤەکان :

ئەی موسڵمانان :

بەڕاستی خوای گەورە ئاینی ئیسلامی داناوە بۆ ئەوەی ببێت بە بەرنامەی ژیانی مرۆڤایەتی کە بە پێی دەقاودەقی بڕیار و ڕێنماییەکانیەوە ژیانیان بەڕێوە ببەن ، چونکە هیچ بوارێك نییە لە بوارەکانی ژیانی دونیا ئیللا ئاینی ئیسلام بڕیار و ڕوونکردنەوەی تێدا هەیە لە بارەیەوە ، بۆ ئەوەی بەندەکان ئەو ئامانج و مەبەستەی کە بۆی دروستکراون بەجێبێنن ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ ﴾ [الذاريات] .

واتە : من جنۆکە و مرۆڤم دروست نەکردووە ئیللا بۆ ئەوە نەبێت کە بە تەنها من بپەرستن .

وە بۆ ئەوەی تێکڕای ژیانیان ڕێك و ڕاست و دامەزراو بێت بە روخسار و شێوەی ئیسلام لە بوارەکانی عەقیدە و بیروباوەڕ و پەرستن و هەڵسوکەوت و باری کەسێتی و مامەڵە و ئەخلاق و ڕەوشت و سیاسەت و فێرکردن و جگە لەوانەش ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُۥ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ ﴾ [الأنعام] .

واتە : ئەی پێغەمبەر (ﷺ) بە خەڵکی بڵێ : بەڕاستی نوێژ و حەیوان سەربڕین و ژیان و مردنم هەمووی بۆ خوای پەروەردگاری هەموو جیهانیانە ، هیچ شەریکی نییە و بەوەیش فەرمانم پێکراوە و بڕیاریش دەدەم کەوا من یەکەم کەس بم ملکەچی فەرمانەکانی خوا ببم .

وە ئاینی ئیسلام ئەم بەرنامەیەی داڕشتووە و وێناکردووە بە گەورەترین ڕوونکردنەوە و ئاشکراترین دەستەواژە ، هەر بۆیە بەڵگەکانی جێگیر کردووە و دروشمەکانی ڕوونکردووەتەوە و بناماکانیی جێگیر کردووە بە بێ چەواشەبوون و ئاڵۆزی ، خوای گەورە فەرموویەتی :

﴿ كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ إِلَيْكَ مُبَٰرَكٌ لِّيَدَّبَّرُوٓا۟ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٩﴾ ﴾ [ص] .

واتە : ئەم قورئانە کتێبێکی پڕ خێر و بەرەکەتە دامانبەزاندووە بۆ تۆ بۆ ئەوەی شوێنکەوتووانت تێڕامان و تێفکرانی ئایەتاکانی بکەن و بۆ ئەوەی خاوەن دڵ و ژیرییەکان پەندی لێوەربگرن .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ مَّا فَرَّطْنَا فِي ٱلْكِتَٰبِ مِن شَيْءٍ ﴿٣٨﴾ ﴾ [الأنعام][1] .

---

(١) تێبینی : هەندێك لە زانایان دەڵێن : مەبەست بە وشەی (ٱلْكِتَٰبِ) لەم ئایەتدا بریتییە لە (القرآن) ، وە هەندێکی تریشیان دەڵێن : مەبەست پێی بریتییە لە (اللوح المحفوظ) نەك (القرآن) .

واتە : ئێمە لەم کتێبەدا کەمتەرخەمیمان نەکردووە و هیچ شتێکمان بەجێنەهێشتووە تۆمار نەکرابێت .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ ﴿٨٩﴾﴾ [النحل] .

واتە : ئێمە قورئانمان دابەزاندووەتە سەر تۆ کە روونکردنەوەی هەموو شتەکانی تێدایە .

واتە : ئاینی ئیسلام هەموو بوارەکانی ژیانی تێدا باسکراوە و روونکردنەوەی لەسەرداوە و هیچ شتێك نیە باسی نەکردبێت .

* بنەماکانی بیروباوەڕی ئیسلامەتی :

ئاینی ئیسلام بنەماکانی بیروباوەڕی روونکردووەتەوە بۆ موسڵمانان لە **باوەڕبوون بە خوا و پاك کردنەوەی یەکخوا پەرستی بۆی** ، وە ئەنجامدانی هەموو پەرستنەکان بۆ خوای گەورە و ئەم پەرستنە هیچ کەسێك شایستەی نیە جگە لە خوای گەورە نە فریشتەیەکی نزیك لە خوا و نە هەواڵپێدراوێکی نێردراویش .

وە ڕاستێتی و حەقیقەتی یەکتاکردنەوەی خوا بە ناو و سیفەتەکانی بۆیان روونکردووەتەوە بەوەی کەوا ناو و سیفەتەکان بۆ خوای گەورە بسەلمێنن بەو شێوازەی کە شایستەیەتی ، سەلماندنێکی بێنموونە بۆ هێنانەوە ، وە پاکڕاگرتنێکی بێ پەکخستن (إثباتٌ بلا تمثيل ، وتنزيهٌ بلا تعطيل) ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾﴾ [الشورى] .

واتە : هیچ شتێك وەکو خوا نیە و خوایش بیسەر و بینەرە .

قال الشوكاني : (**قوله** :﴿مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ أي : ما أغفلنا عنه ولا ضيعنا فيه من شيء ، **والمراد بالكتاب : اللوح المحفوظ** ، فإن الله أثبت فيه جميع الحوادث ، وقيل : **إن المراد به القرآن ، أي ما تركنا في القرآن من شيء من أمر الدين إما تفصيلاً أو إجمالاً** ، ومثله قوله تعالى ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ ﴿٨٩﴾﴾ [النحل] ، ... وأخرج ابن جرير وابن المنذر عن ابن عباس : ﴿مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ يعني : ما تركنا شيئاً إلا **وقد كتبناه في أم الكتاب**) [فتح القدير : (٢ / ١٤٣) وانظر : تفسير الطبري والبغوي والسعدي] .

وقد قال الشيخ ابن العثمين رحمه الله : (أيها الإخوة : إن بعض الناس يفسر قول الله تعالى: ﴿مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ على أن الكتاب : القرآن ! **والصواب : أن المراد بالكتاب هنا اللوح المحفوظ** ، وأما القرآن فإن الله تعالى وصفه بأبلغ من النفي وهو قوله : ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾) [الإبداع في بيان كمال الشرع وخطر الابتداع ص : (٧ — ٨)] .

www.ba8.org

وە **باوەڕبوون بە فریشتە نزیکەکان لە خوا** و پاکوبێگەردیان لە هەموو ئەو کەموکوڕییانەی کە بەسەر مرۆڤەکاندا دێن بۆ روونکردووەتەوە ، وە فریشتەکان بەندەی رێزلێگیراون ، وە ﴿لَّا يَعْصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾﴾ [التحريم] واتە : فریشتەکان سەرپێچی خوا ناکەن لەوەی کە فەرمانیان پێدەکات و ئەوەیش ئەنجامدەدەن کە فەرمانیان پێدەکرێت ئەنجامی بدەن .

وە فریشتەکان : ﴿يُسَبِّحُونَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾﴾ [الأنبياء] .

واتە : بە شەو و بە رۆژ بەردەوام تەسبیحاتی خوا دەکەن بە بێدابڕان .

وە **باوەڕبوون بە کتێبەکانی خوای گەورە** کە دایانیبەزاندووەتە سەر پێغەمبەرانی بۆ روونکردووەتەوە کە بریتین لە : زەبور و تەورات و ئینجیل و قورئان و پەڕاوەکانی ئیبراهیم ، بەڵام قورئانی پیرۆز لە هەموویان باشترە و گشتگیر ترە ، وە زاڵ و بڕیاردەرە بەسەر هەموویانەوە ، حەق و ڕاستی یەکلا دەکاتەوە و باتڵ و ناڕەوایش هەڵدەوەشێنێتەوە و پوچەڵی دەکاتەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿وَأَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ﴿٤٨﴾﴾ [المائدة] .

واتە : ئێمە قورئانمان دابەزاندووە بۆ تۆ بە حەق و ئەو کتێبانەی پێش خۆی بەڕاست دەخاتەوە و هەموو ئەو بەرژەوەندیانەشی تێدایە کەوا لە کتێبەکانی پێشوودا هەبووە و زاڵ و بڕیاردەریشە بەسەر هەموویاندا .

هەروەها **باوەڕبوون بە پێغەمبەرانی خوا** کە خوای گەورە هەڵیبژاردوون بۆ ڕێنمایی کردن و هیدایەتدانی مرۆڤایەتی ، باوەڕمان بە هەر هەموویان هەیە و جیاوازی ناکەین لە نێوانیان ، وە پێغەمبەران جیاوازن و لە فەزڵ و چاکێتیدا لە یەك ئاستدا نین ، بەڵام باشترینیان و سەروەریان و کۆتایی پێهێنەریان موحەممەدە (ﷺ) ، باوەڕبوون پێی باوەڕبوونە بە هەموو پێغەمبەران ، وە بێباوەڕبوون پێی بێباوەڕبوونە بە هەموو پێغەمبەران ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ ۚ ﴿٢٨٥﴾﴾ [البقرة] .

واتە : پێغەمبەری خوا باوەڕی هێنا بەوەی کە لە لایەن پەروەردگاریەوە دابەزیوەتە سەری و

هـەروەها ئیمانـدارانیش ، هـەموویان باوەڕیـان هێنـاوە بـە خـوا و فریـشتەكانی و كتێبـەكانی و پێغەمبەرانی و جیاوازی ناكەین لە نێوان هیچ یەكێك لە پێغەمبەرانی .

هەروەها **باوەڕبوون بە قەزا و قەدەری خوای گەورە** ، وە بەوەی كە هەر شـتێك خـوا بیـەوێت ببێت دەبێت و ئەوەیش كە خوا نەیەوێت ببێت نـابێت ، وە باوەڕبوون بـەوەی كـە هـەر شـتێك لەم بوونەوەرەدا رووبدات ئەوە بە پێی ویستی گەردوونی خوایە و گونجاوە لەگەڵ ئەوەیش كە لە (پەڕاوی پارێزراو / اللوح الـــمحفوظ)دا تۆماركراوە و هەر لە ئەزەلەوە بڕیاری لەسـەر دراوە ، هیچ شتێك لەوە بەدەر نابێت نە لە رووداوەكانی گەردوون و نە لە هەڵسوكەوتەكانی مرۆڤیش

وە باوەڕبوون بەوەیش كە خوای گـەورە ویـستیداوە بـە بەنـدە كـە بـە ویـستی خـۆی ئـەوە هەڵبـژێرێت كـە دەیـەوێت ، جـا ئەگـەر خێـر و چاكەی هەڵبـژارد ئـەوا پاداشـتی خێـری لەسـەر دەدرێتەوە ، وە ئەگەر شەڕ و خراپەیشی هەڵبژارد ئـەوا سـزادەدرێت لەسـەری ، خـوای گـەورە فەرموویـــــەتی : ﴿ فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۥ ﴿٧﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ ﴿٨﴾ ﴾ [الزلزلة] .

واتـە : هەركەسـێك بـە كێـشی مێروولەیـەكی بـچوك خێـر و چـاكە بكـات ئـەوا لـە قیامەتـدا دەیبینێتەوە ﴿٧﴾ وە هەركەسێك بـە كێـشی مێروولەیـەكی بـچوك شـەڕ و خراپـە بكـات ئـەوا لـە قیامەتدا دەیبینێتەوە .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّىٰهَا ﴿١٠﴾ ﴾ [الشمس] .

واتە : ئەو كەسەی كە ناخ و دەروون و نەفسی خۆی پاك دەكاتەوە لە ویستی خراپە و تـاوان سـەرفراز و سـەركەوتوو دەبێـت ﴿٩﴾ وە ئـەو كەسـەیش كـە دەیـشارێتەوە لـە خۆپـاك و خـاوێن كردنەوە و خۆی گومڕا دەكات ئەوا دۆڕاو و زەرەرمەند دەبێت .

وە عـەبـد بـاوەڕی بـەوە هەبێـت كـە ژیانـی بـەردەوام نـیـە لـەم دونیایـەدا ، بەڵـكـو لـێیـەوە دەگـوێزرێتـەوە بۆ نـاو گۆڕ ، دوای ئەوەیش یان خۆشگوزرانییە یان سـزا ، وە دوای ئـەوەیش زیندووبوونـەوە و دەرچـوونەدەرەوەیە لـە گۆڕەكـان ، وە وەرگرتنـەوەی نامـەی كردەوەكان و كێشانە كردنی كردووەكان ، لەو كاتەدا ئیمانداران فەزڵی خوایـان بەردەكـەوێت لـە نـاو باخەكانی خۆشگوزرانی بەهەشتدا ، وە كافر و بێباوەڕانیش سزای بە ئێش و ئازاریان بەردەكەوێت ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَأُزْلِفَتِ ٱلْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾ ﴾ [الشعراء] .

www.ba8.org

واتە : وە بەهەشت نزیك کراوەتەوە بۆ کەسانی لەخواترس و خۆپـارێز لـە تاوانـەکان ﴿٩٠﴾ وە دۆزەخیش دەردەخرێت و بەرز دەکرێتەوە بۆ کەسانی گومڕا و سەرلێشێواو .

وە خوای گەورە ئەوەی بۆ بەندەکانی روونکردووەتـەوە کـە پـێی لـە خـوا نزیـك دەبنـەوە و پەیوەندیان پێیەوە بە هێز دەکات ، بۆیە چەندین جۆر پەرستنی بۆ داناون لە : نوێـژ و زەکـات و ڕۆژوو و حەج و زیکرەکان و جگە لەوانەیش ، بۆ ئـەوەی بەنـدە پەیوەنـدی بـەردەوام بێـت بـە خواوە ، بە مەبەستی ئەوەی دەروونێکی ئاسوودە و ژیانێکی پڕ خێر و خاوێن کردنەوەی نەفس و بەختەوەی دونیا و سەرکەوتن و ڕزگاربوونی دواڕۆژ بەدەست بێنێت .

* ئەو بنەمایانەی کە خێزانی لەسەر ڕادەوەستێت لە ئیسلامدا :

ئیـسلام ئـەو بنەمایانـــەی کـە خێزانـــی لەســەر ڕادەوەســتێت بــۆ تێکـڕای ئوممــەتی روونکردووەتەوە ، وە خێـزان خانـەی یەکەمـە بـۆ بنیاتنـانی کۆمـەڵگا ، وە بـە یەکەوەگرێـدانی نێوان ژن و مێردی روونکردووەتەوە بە زەواجـی شەرعی ، وە ئەو حەق و مافانەش کـە بـۆ هـەر یەکێك لـە ژن و مێرد هەیە و ئەو ئەرکانـەیش کـە لەسـەریەتی روونکردووەتـەوە ، وە بانگیـانی کــردووە بــۆ پـــەروەردەکردنی منـــداڵان لەســـەر پەروەردەیـــەکی ئیمـــانی ، بـــۆ دەرهێنـــان و بەرهەمهێنانی نەوەیەکی صـاڵح لـە خـوودی خۆیـدا و بەسـوودیش بێـت بـۆ ئوممەتەکـەی ، کـە تاکەکانی خشتی چاك بن بۆ بنیاتنانی کۆمەڵگایەکی چاك .

وە ئاینی ئیسلام حەق و مافـی باوکانی لە چاکە کـردن لەگەڵیانـدا روونکردووەتـەوە ، خـوای گەورە فەرموویەتی : ﴿وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗاۖ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنٗا ﴿٣٦﴾﴾ [النساء] .

واتە : بە تەنها خوا بپەرستن و هیچ شتێك مەکەن بە شەریکی و چاکە بکـەن لەگـەڵ هـەردوو باوك و دایکدا .

هەروەها حەق و مافـی منداڵانیش لە پەروەردەکردن و ڕێنمایی کردن روونکردووەتـەوە ، خـوای گەورە فەرموویەتی : ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا ﴿٦﴾﴾ [التحريم] .

واتە : ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕتان هێناوە خۆتان و خێزان و کەسوکارتان بپـارێزن لـە ئـاگری دۆزەخ .

هــەروەها حــەق و مافـــی خزمانیـشی لــە گەیانـدنی پەیوەنـدی خزمایـەتی و دۆسـتایەتی و خۆشەویستی روونکردووەتەوە ، بۆ ئەوەی خێزان ببێتە خێزانێکی بە هێز و یەکگرتووی دوور لە لەیەکترازان و پەرتەوازە بوون .

*** بنەماکانی پەیوەندییە کۆمەڵایەتیەکان لە ئیسلامدا :**

ئەی موسڵمانان : هەروەها ئایینی ئیسلام بنەماکانی پەیوەندییە کۆمەڵایەتیەکانیشی روونکردووەتەوە ، وە ئەمەیش لەسەر ئیمان و برایەتی ئیمانی بنیاتنراوە ، خوای گەورە فەرموویەتی :

﴿ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴿١٠﴾ ﴾ [الحجرات] .

واتە : تەنها ئیمانداران برای یەکن .

وە بانگی ئیماندارانیشی کردووە بۆ سەرخستنی یەکتر و یەکخستنی نێوانیان ، پێغەمبەری خوا (ﷺ) فەرموویەتی : ((مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى))[1].

واتە : نموونەی ئیمانداران لە دۆستایەتی و بە بەزەیی بوون و خۆشەویستیان بۆ یەکتر وەك نموونەی لەشێك وایە ، ئەگەر ئەندامێکی ئێش و ئازاری هەبێت ئەوا هەموو ئەو لەشە لە پێناویدا بێ خەو دەبێت و تا دەیگرێت .

وە هانیشیداون بۆ ئەوەی کە هەر یەکێکیان کەرامەت و حورمەت و رێزی براکەی بپارێزێت ، وە خۆی بە دوور بگرێت لە سووکایەتی پێکردنی ، وە هەوڵی یارمەتیدانی بدات ، پێغەمبەری خوا (ﷺ) فەرموویەتی : ((الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ، لاَ يَظْلِمُهُ وَلاَ يُسْلِمُهُ ، وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرُبَاتِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ))[2].

واتە : موسڵمان برای موسڵمانە ، ستەمی لێ ناکات و نایفەوتێنێت و نایدات بە دەستی دوژمنەوە ، وە هەر کەسێك کار بۆ بە جێهێنانی پێویستی برایەکی بکات ئەوا خوا کار بۆ بە جێهێنانی پێویستیی دەکات ، وە هەر کەسێك ناڕەحەتیەك لەسەر موسڵمانێك لا بەرێت و لە تەنگانەیەك دەری بکات ئەوا خوا یەکێك لە ناڕەحەتی و تەنگانەکانی رۆژی قیامەتی لەسەر لادەبات .

هەروەها بنەماکانی مامەڵە بازرگانی وماڵیەکانیشی روونکردووەتەوە ، بەوەی کە گرێبەستە حەڵاڵ و حەرامەکانی بۆیان روونکردووەتەوە ، وە کڕین و فرۆشتنی بۆ حەڵاڵ کردوون و ریبایشی لەسەر حەرام کردوون ، وە فەرمانیشی پێکردوون بە بەوەفابوون بە گرێبەستەکان و

---

[1] رواه مسلم في صحيحه : (٤ / ١٩٩٩) ح : (٢٥٨٥) .

[2] رواه البخاري في صحيحه : (١ / ١١٢٦) ح : (٢٤٤١) ومسلم في صحيحه (٤ / ١٩٩٦) ح : (٢٥٨٠) .

www.ba8.org

دانەوەی ئەمانەت ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ ٱلرِّبَوٰاْ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِى يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيْطَٰنُ مِنَ ٱلْمَسِّ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوٓاْ إِنَّمَا ٱلْبَيْعُ مِثْلُ ٱلرِّبَوٰاْ ۗ وَأَحَلَّ ٱللَّهُ ٱلْبَيْعَ وَحَرَّمَ ٱلرِّبَوٰاْ ۚ فَمَن جَآءَهُۥ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ فَٱنتَهَىٰ فَلَهُۥ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ وَمَنْ عَادَ فَأُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧٥﴾﴾ [البقرة] .

واتە : ئەوانەی کە ریبا دەخۆن لە ڕۆژی قیامەتدا هەڵناسنەوە ئیللا وەکو ئەو کەسە نەبێت کە شەیتان و جنۆکە تێکەڵی لەشی بووە و دەستی لێوەشاندووە ، ئەوەیش بە هۆی ئەوەوە کە وتویانە : "کڕین و فرۆشتن وەکو ریبایە" ، بەڵام خوا کڕین و فرۆشتنی حەڵاڵ کردووە و ریبایشی حەرام کردووە ، جا هەرکەسێك لە پەروەردگاریەوە ئامۆژگاری بۆ هات و وازی هێنا ئەوا ئەوەی پێشووی بۆ هەیە و دەرئەنجامیشی بۆ لای خوایە ، وە هەرکەسێکیش بگەڕێتەوە سەر ئەو تاوانە ئەوا ئەوانە لە خەڵکانی ئاگری دۆزخن و بە هەتاهەتایی تێیدا دەمێننەوە .

وە فەرمانی پێکردوون بە ڕاستگۆیی لە کڕین و فرۆشتندا ، وە ڕێگری لێکردوون لە غەش کردن و شاردنەوەی عەیبە و کەموکوڕیەکان و فریودان و نەزانی بە شتەکان و هەڵخەڵەتاندن .

وە حەڵاڵ و حەرامی خواردەمەنی و خواردنەوەکانیشی بۆیان ڕوونکردووەتەوە ، بەوەی کە شتە پاکەکانی بۆ حەڵاڵ کردوون بۆ ئەوەی بخۆن و بخۆنەوە بە بێ زیادەڕەووی و بەفیڕۆدان ، وە مردارۆبوو و گۆشتی بەراز و شتە سەرخۆشکەر و هۆشبەرەکان و هەموو ئەو شتانەیش کە هەڕەشەن بۆ تەندروستی مرۆڤ لەسەر حەرام کردوون .

وە ڕێنمایی کردوون بۆ ڕەوشتە پیرۆزەکان و داب و نەریتە باشەکان ، بۆیە فەرمانی پێکردوون بە ڕاستگۆیی و نیازپاکی و دڵسۆزی و چاکە کردن و دادوەری و چاوپۆشی لێکردن و پشوودرێژی و بەخشندەیی و سەخاوەیەتی ، وە ڕێگری لێکردوون لە ڕەوشت و خووە خراپ و زەمکراوەکان لە غەیبەت کردن و قسەهێنانوبردن و پێڕابواردن و گاڵتەپێکردن و گومانی خراپ بردن بە موسڵمانان .

وە کارە خراپ و بەدەکانی لەسەر حەرام کردوون بە بچوك و گەورەیانەوە ، هەروەها هەموو ئەوانەیش کە سەردەکێشن بۆی ، هەر بۆیە زینا و داوێن پیسی و ئەوەیش کە مرۆڤ نزیك دەکاتەوە لێی حەرام کردووە ، لە : بە تەنها مانەوەی پیاو لەگەڵ ئافرەتی بێگانە و نامەحرەمدا ، یان سەفەرکردنی ئافرەت بە بێ مەحرەم ، یان پەیوەندیەکی جنسی و ئارەزوو

وورووژێنەر کە پێچەوانەی شەرع بێت ، هەروەها دزی کردن و کوشتن و دەستدرێژی و ستەم کردن لە خەڵك لە بوارەکانی خوێنیان و ماڵ و سامانیان و شەرەف و ناموسیان لەسەر حەرام کردوون ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ﴿٣٣﴾ ﴾ [الأعراف] .

واتە : ئەی پێغەمبەر بڵێ : بەڕاستی پەروەردگارم کارە خراپ و بەدەکانی حەرام کردووە ئەوەی کە دەرکەوتەوە و ئاشکرایە و ئەوەشی کە نادیار و شاراوەیە .

وە سزا شەرعیەکانیشی بۆ داناون بۆ ئەوانەی کە ڕێگای تاوان دەگرنەبەر و سنورەکان دەبەزێنن و بە حەرامەکانەوە تێوەئەگلێن ، بۆ ئەوەی ئەو سزایانە ڕاچەڵەکێنەر بێت بۆ ئەوانەی کە دەکەونە ناو ئەو تاوانانەوە ، وە پەندیش بێت بۆ ئەوانەی کە تێیناکەون ، هەر بۆیە تۆڵەکردنەوەی بە کوشتن داناوە لەبەرامبەر کوشتنی بە ئەنقەستی دەستدرێژکارانە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ ﴾ [البقرة] .

واتە : لە تۆڵەکردنەوە بە کوشتنی کەسی بکوژ ژیانتانی پێپارێزراو دەبێت ئەی ئەو کەسانەی کە خاوەن دڵ و ژیرین بۆ ئەوەی لەخوابترسن و خۆپارێزی بکەن لە تاوان .

وە سزای زینا و داوێن پیسی دیاری کردووە بە ڕەجم کردن و بەردباران کردن بۆ کەسانی خێزانهێنەر و شووکردوو ، وە بە جەڵدە و شەلاق لێدان و شاربەدەر کردن بۆ کەسانی ژن نەهاوردوو و کچانی شوونەکردوو ، وە سزای دیاری کراوی دزی کردن ، وە سزای دیاری کراوی توهمەتبار کردنی کەسانی تر بە زیناکردن ، وە سزای دیاری کراوی مەشروب و مەی خواردنەوە ، وە سزای دیاری کراوی کەسانی دەرچوو لە موسڵمانان و دەسەڵاتدارن ، وە سزای دیاری کراوی جەردە و ڕێگرد و چەتە .

وە ڕێنمایی کردووە بۆ دادوەری و بە ویژدان بوون لە وەرگرتنەوەی حەق و مافەکان ، وە دانەوەی حەق و مافەکان بۆ خاوەنەکانیان ، وە ڕێگری کردووە لە ستەم کردن لە دادوەری و بڕیاردان و قەزاوەتی کردن و لادانەوە بە لای یەکێك لە خاوەن کێشەکان لەبەر خزمایەتی یان جگە لەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾ ﴾ [ص] .

www.ba8.org

واتە : ئەی داود ئێمە تۆمان نیشتەجێ کردووە لە زەویدا بۆیە لە نێوان خەڵکدا دادوەری بکە و بڕیار بدە بەوەی کە حەقە و شوێنی هەوا و ئارەزوو نەکەوێت چونکە ئەوە گومڕات دەکات لە ڕێگای خوا ، بەڕاستی ئەوانەی کە لە ڕێگای خوا لادەدەن و گومڕا دەبن سزایەکی توونـدیان بۆ هەیە بە هۆی ئەوەی کە ڕۆژی لێپرسینەوەیان لەبیرکردووە .

هەروەها ئاینی ئیسلام ئەوەیشی روونکردووەتـەوە کـە بەڕێـوەبردن و سەرپەرشـتی کردنـی کاروباری وڵات لە نێوان موسڵماناندا بنیاتنراوە لەسـەر عەقیـدە و بیروبـاوەڕی ئیـسلامەتی نـەك لەسەر هاوڵاتی بوون و عەشیرەت و ڕەگەز .

هـەروەها حـەق و مافـەکانی فـەرمانڕەوا و کاربەدەستانیـشی بەسـەر هاوڵاتیـانی ژێـر دەسەڵاتیەوە روونکردووەتـەوە لـە پێویـست بـوون و واجبـێتی گوێڕایـەڵی کردنـی کاربەدەست لەوەی کە فەرمانی پێدەکات و قەدەغەی دەکات بە مەرجێك کە فەرمان بە تـاوان و سەرپێـچی شەرع نەکات و ڕێگری لە خێـر و چـاکە نـەکات ، وە ئـاینی ئیـسلام هـانی موسـڵمانانی داوە بـۆ کێشمانکێش نەکردنی فەرمانڕەوا و کاربەدەست و رووبەروو نەبوونەوەی ، وە ڕێنمـایی کـردوون بۆ وەستان لەگەڵیدا لەوەی کە توانا و دەستکەوتەکانی ئوممەتی پێدەپارێزرێت .

وە هانی فەرمانڕەوا و کاربەدەستیشی داوە بۆ دادگەری لە نێو هاوڵاتیانی ژێـر دەسـەڵاتیدا ، وە بـۆ بـەدیهێنانی ژیـانێکی ڕێزدارانـە بۆیـان ، وە هانیـشی داون بـۆ نـەرمونیانی و بـەزەیی پێداهاتنەوەیان و دادگەری لە نێوانیاندا ، وە ستەم نەکردن لێیان و ناشبێت چاوپۆشی بکات لە هەندێکیان لە بەرژەوەندی هەندێکی تریان .

وە هانیشی داون بۆ هاوکاری کردنی یەکتر و یەکخستنی نێوانیان و وریاشی کردوونەتـەوە لـە نـاکۆکی و جیـاوازی ، وە فارمـانی پـێکردوون بـە یـەك‌دەنگی و یـەك‌وتـەییان ، خـوای گـەورە فەرموویەتی :

﴿ وَٱعۡتَصِمُواْ بِحَبۡلِ ٱللَّهِ جَمِيعٗا وَلَا تَفَرَّقُواْۚ ﴿١٠٣﴾ ﴾ [آل عمران].

واتە : ئێوە هەمووتان دەست بگرن بە دین و بەرنامەی خواوە ، وە پارچەپارچە و پەرتەوازە مەبن .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡۖ ﴿٤٦﴾ ﴾ [الأنفال] .

واتە : با ناکـۆکـی و جیـاوازی نەکەوێتـە نێوانتانـەوە چـونکە ئەمـە دەبێتـە هـۆی شکست خواردنتان و ڕۆیشتن و نەمانی هێز و تواناتان .

هەروەها ئاینی ئیسلام فەرمانیشی کردووە بە موسڵمانان بە حوکمڕانی کردنی شەرع و گەڕانەوە بۆ پیادە و پەیڕەوکردنی لە هەموو بوارەکانی ژیانی تاکە کەسی و کۆمەڵایەتیشدا ، بۆ ئەوەی ژیانی ئوممەت ژیانێکی بڕیار لەسەردارو بێت و بەڕێوە بچێت بە پێی ئەوەی کە خوا بۆی داناون لە ئەحکام و بڕیارە شەرعییەکانی و ئەوەی کە بۆی داناون لە بنەما و ڕێکخەرە شەرعییەکان و ئەوەی کە بۆی دیاری کردوون لە مەشخەڵ و سنوورە شەرعییەکان و ئەوەی کە هانی بۆ داون لە ڕەوشت و چاکەکاریەکان .

وە ڕێنمایی کردوون بۆ بەرەوپێش بردن و هەستانەوەی ئوممەتی ئیسلام لە رووی زانستی و ئابووری و کشتوکاڵی و پیشەسازیەوە .

هەروەها ڕێنمایی کردوون بۆ گرتنەبەری هەموو هۆکارێك کە پێشکەوتن و سەرکەوتنی تێدا بەرقەرار بێت ، بە مەرجێك پێچەوانەی بنەما جێگیرەکانی ئیسلام نەبێت .

ئەمەیە شەرعی خوای گەورە ، بەرنامەیەکی تەواو و تێر و تەسەلە بۆ ژیان ، هاتووە بۆ بەختەوەرکردنی مرۆڤایەتی ، وە بۆ ڕاگرتنی هاوتایی نێوان رۆح و مادە ، وە بەیەکەوە گرێدانی نێوان عەقڵ و وەحیی ، وە نێوان زانست و ئاین ، وە نێوان عەقیدە و شەریعەت ، وە نێوان عیبادەت و ئابووری و ئەخلاق ، وە نێوان دونیا و دوارۆژ ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَٱبۡتَغِ فِيمَآ ءَاتَىٰكَ ٱللَّهُ ٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَۖ وَلَا تَنسَ نَصِيبَكَ مِنَ ٱلدُّنۡيَاۖ ﴿٧٧﴾ ﴾ [القصص] .

واتە : لەوەی کە خوا پێی داویت با مەبەستت تێیدا ماڵی دوارۆژ بێت و بۆ قیامەت بەکاری بێنە و لەگەڵ ئەوەیشدا پشك و بەشی خۆتیش لە دونیا لە بیر مەکە .

www.ba8.org

* تایبەتمەندیەکانی کۆمەڵگای ئیسلامی :

موسڵمانان : بەڕاستی ئەم کۆمەڵگایە کە ئیسلام بنیاتیناوە لەسەر بەرنامەی خوایی چەند تایبەتمەندیەکی هەیە کە جیای دەکاتەوە لە هەموو ئەو کۆمەڵگایانەی کە دینداری ناکەن بە ئاینی ئیسلام :

١ ـ لە تایبەتمەندیەکانی ئەم کۆمەڵگایە : بەرپاکردنی ئەمن و ئاسایش و ئارامی تێدایە : ئەمەیش لەبەر هەبوونی ڕاچەڵەکێنەرێکی ئیمانی لە دڵی موسڵماندا کە ڕێگری لێدەکات لە ئەنجامدانی تاوان ، چونکە ئاینی ئیسلام ڕێنمایی شوێنکەوتوانی دەکات بە حورمەتگرتنی خوێن و حورمەتگرتنی ماڵ و سامان و حورمەتگرتنی شەرەف و ناموس ، بەڵام یاسا داهێنراوەکانی دەستی مرۆڤ ئەگەر ئاسایش و ئارامیش بەرقەرار بکات لە ناو کۆمەڵگایەکدا ئەوا هەر کاتێك تاکێك لێی دەرباز بوو ئەوا تاوان ئەنجامدەدات بە بێ هەبوونی چاودێر و کەسێك کە لێپرسینەوە بکات .

٢ ـ وە لە تایبەتمەندیەکانی ئەم کۆمەڵگایە : پاراستنی حەق و مافە گشتییەکان : هەر بۆیە حەق و مافەکانی باوکان لە چاکە لەگەڵ کردندا دەپارێزێت ، هەروەها حەق و مافەکانی منداڵان لە پەروەردەکردن و ڕێنمایی کردندا ، هەروەها حەق و مافەکانی خزمان و کەسانی نزیك لە گەیاندنی پەیوەندی خزمایەتی و دۆستایەتی و خۆشەویستی ، هەروەها حەق و مافەکانی کەسانی گەورە تەمەن لە ڕێزلێگرتن ، هەروەها حەق و مافەکانی کەسانی تەمەن بچوك و یەتیم لە بەزەیی پێداهاتنەوە و سۆز بۆ دەربڕین ، هەروەها حەق و مافەکانی ئافرەتان لە بایەخ پێدان و ڕێزلێگرتن ، هەروەها حەق و مافەکانی دراوسێ لە مامەڵەی چاك و پاك لەگەڵدا کردندا ، هەروەها حەق و مافەکانی جگە لە موسڵمانانیش لە کەسانی خاوەن پەیمان و ئەمان و مۆڵەت پێدراو لە لایەن موسڵمانانەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَـَٔانُ قَوْمٍ عَلَىٰٓ أَلَّا تَعْدِلُوا۟ ۚ ٱعْدِلُوا۟ هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ ﴿٨﴾ ﴾ [المائدة] .

واتە : با ڕق لێبوونتان لە کەسانێك واتان لێنەکات و هەڵتان نەنات لەسەر ئەوەی کە دادوەر نەبن ، بەڵکو دادوەر بن چونکە ئەوە نزیکترە لە تەقوا و لەخواترسانەوە .

٣ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەکانی : بەڕاستی ئەم کۆمەڵگایە دروشمەکانی ئاینی ئیسلامی تێدا دیار و ئاشکرایە : لە بانگدان و نوێژ و ڕۆژوو و زەکات و حەج و ڕەوشتە ئیسلامییەکان ، کە موسڵمان لە ژیانیدا هەموویان بە ئاشکرا پیادە دەکات ، چونکە لە ئیسلامدا شتی شاراوە

نی‌یە ، نە لە عەقیدە و بیروباوەڕەکانیدا و نە لە عیبادەت و پەرستنەکانیشیدا ، بە پێچەوانەی مەزهەب و ئاینە ڕووخێنەرەکان کە بیروباوەڕەکانیان و ئەو بنەمایانەی کە لەسەری دەڕۆن دەشارنەوە و پێچەوانەی ئەوەی کە باوەڕیان پێی هەیە دەردەخەن .

٤ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەکانی ئەم کۆمەڵگایە : ئەوەیە کە ئەم کۆمەڵگایە کۆمەڵگایەکی بە ڕەوشتە : هەر بۆیە ئەوەی کە سووکە و ڕیسوایە وەلای دەنات و بانگەشە دەکات بۆ شەرم و حەیا و پۆشتەیی و دەست و زمان و دامێن پاکی .

٥ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەکانی ئەم کۆمەڵگا موسڵمانە : ئەوەیە کە کۆمەڵگایەکی هاوکارە : تاکەکانی هاوکاری یەکتر دەکەن لەسەر کردنی چاکە و نەکردنی خراپە و تاوان ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ﴿٧١﴾ ﴾ [التوبة] .

واتە : وە پیاوانی ئیماندار و ئافرەتانی ئیماندار هەندێکیان دۆست و پشتیوانی هەندێکی تریانن ، فەرمان دەکەن بە چاکە و ڕێگری دەکەن لە خراپە .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿وَتَوَاصَوْاْ بِٱلْحَقِّ وَتَوَاصَوْاْ بِٱلصَّبْرِ ﴿٣﴾﴾ [العصر] .

واتە : وە ئامۆژگاری یەکتر دەکەن بە شوێنکەوتنی حەق و ئامۆژگاری یەکتر دەکەن بە صەبر و ئارام گرتن .

٦ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەکانی : بریتی‌یە لە پەیوەست کردنی نێوان هەموو تاکەکانی بە پەیوەندی ئیمان : هەر بۆیە ئاینی ئیسلام برایەتی خستووتە نێوان موسڵمانانەوە بە جیاوازی ڕەنگ و ڕەگەز و عەشیرەت ، وە بەم دینە کۆیانی کردووەتەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴿١٠﴾ ﴾ [الحجرات] .

واتە : بەڕاستی تەنها ئیمانداران برای یەکن .

٧ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەکانی : ئەوەیە کە ڕێزداری تێیدایە بە پێی لەخواترسان و چاکەکاری و خۆپاراستنە لە تاوانەکان ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ ٱللَّهِ أَتْقَىٰكُمْۚ ﴿١٣﴾﴾ [الحجرات] .واتە : بەڕاستی ڕێزدارترینتان لای خوا لەخواترسترینتانە .

واتە : کێ لە هەموان زیاتر لە خواترستر و چاکەکارتر و خۆپارێزتر بێت لە تاوانەکان ئەوا ئەو کەسە بەڕێزترینی نێو موسڵمانانە .

٨ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەكانی : بریتیـیە لە یـەكگرتنی نێـوان كاربەدەسـتان و هاوڵاتیـانی ژێـر دەسەڵاتیان : چونكە كاربەدەست و سەرپەرشـتیار هەسـت بـە كێـشە و گرفتـەكانی هاوڵاتیـانی ژێـر دەسەڵاتەكەی دەكات ، وە هەوڵیش دەدات بۆ چارەسـەركردنی كێـشە و گرفتـەكانیان و تیمـاركردنی برینـــەكانیان و یارمەتیـــدانی موحتـــاج و نـــەدارەكانیان ، وە هاوڵاتیـــانیش لـــە بەرامبـــەر ئـــەوەدا خۆشەویستی دەردەبڕن بۆ كاربەدەست و سەرپەرشتیارەكەیان و دوعاكردن بۆی و وەستان لەگەڵیدا لە هەموو بار و حاڵەتەكاندا .

ئیسلام دەیەوێت كۆمەڵگای موسڵمان ئاوەها بێت .

٩ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەكانی ئەم كۆمەڵگـا موسـڵمانە : ئەوەیـە كـە ئـەم كۆمەڵگایـە تێكـڕای دامەزراوە شەرعی و زانستی و ڕۆشنبیری و ئابووری و دادوەری و ئەمنیـەكانی تەواوكـەری یـەكترن و هەر هەموویان لە خزمەتی پاراستنی ئەم ئاینەدان و پارێزگاری لە ناسنامەی ئەم كۆمەڵگایە دەكەن و دەیپارێزن لە شل وخاو بوونەوە و ڕۆژئاواگەری .

١٠ ـ هەروەها لـە تایبەتمەندیـەكانی ئـەم كۆمەڵگایـە : ئەوەیـە كـە ئـەم كۆمەڵگایـە كۆمەڵگایـەكی خواییە : چونكە ئاینی ئیسلام بوارە گشتیـیـەكـانی ڕێـك دەخـات چ سیاسـی و ڕامیـاری بێـت یـاخود ئابووری ، ژیانی كۆمەڵگا ملكەچە بۆ ئەم ئاینە ، نەك بۆ هەواوئارەزوو و حـەزەكانی خـەڵك و ئـەوەی كە ئارەزووی دەكەن و پێیان خۆشە .

١١ ـ هـەروەها لـە تایبەتمەندیـەكانی ئـەم كۆمەڵگایـە : بـەها مەعنـەوی و ئەخلاقیـەكان تێیـدا لـە پێشترن لە بەرژەوەندیـیە مادیەكان : هەر بۆیە بـەدیهێنانی بەرژەوەنـدیـیـە مادیـەكان و بـەدیهێنانی پێـشكەوتنی زانـستی لـە نـاو كۆمـەڵگادا بەمـەرج گـیراوە بـەوەی كـە پێـچەوانەی بنـەما و بـەها و ڕەوشتەكانی شەرع نەكات .

١٢ ـ هەروەها لە تایبەتمەندیەكانی ئەم كۆمەڵگایە : ئەوەیە كە ئەم كۆمەڵگایە كۆمەڵگایەكی ئاینی و مەدەنیـیە لە یەك كاتدا : چونكە لە ئیسلامدا جیاكردنەوە نیـیە لە نێوان دیـن و دونیـا ، هـەر بۆیـە ئیماندار نوێژ دەكات و ڕۆژوو دەگرێت و زەكات دەدات و حەج دەكات و زیكری خوا دەكـات ئەمـە لـە كاتێكدا كە ئەو هەر لە ناو شوێنی بازرگانیەكەیدایە ، یان لە ناو بنكەی تووێژینەوەكەیدایـە ، یـان لـە ناو فەرمانگەیەكی حكومیدایە ، یـان لـە نـاو دامەزراوەیـەكی زانـستی یـان ئابووریدایـە ، یـان لـە نـاو پیشەیەكی پزیشكی یان كشتوكاڵیدایە ، یان جگە لەمانە لە بوارەكانی تری ژیـان ، ئاینەكـەی بـانگی دەكـات بـۆ ئـەوە و هـەروەها بـۆ ئـەوەیش كـە ئیمانـدارێكی صـالح بێـت لـە هـەموو كردەوەكانیـدا و هەڵبسێت بە ئەنجامدانی هەموو ئەو كارانەی كە داوای لـێكراوە جێبەجێی بكات ، موسڵمان ئاوەهایە .

*** تەواوكاری كۆمەڵگای موسڵمانان و ئەركەكانی تاكەكانی :**

ئەم تایبەتمەندی و جیاكەرەوەییانەی ئەم كۆمەڵگایە بەڕاستی كاتێك بە تەواوی بەدی دێت بە هەموو بەشەكانییەوە ئەگەر هەموو تاكێكی ئێمە ئەركی ئاینی و بەرپرسیارێتی كۆمەڵایەتی و ئەمانەتی پیشەیی خۆی بەجێبێنێت ، بەوەی كە :

١ ـ باوك : ئەركی خۆی بەجێبێنێت بەرامبەر بە منداڵەكانی لە رووی پەروەردەكردنیان و ڕێنمایی كردنیانەوە .

٢ ـ وە مامۆستایش : قوتابییەكانی فێربكات و خۆشەویستی خێریان تێدا بچێنێت و زانستە بەسوودەكان و ڕێگای ڕاستیان فێربكات .

٣ ـ وە موفتییەكان و پیاوانی شەرعزانیش : فەتوا بۆ خەڵك بدەن لە بوارەكانی ئاینەكەیان ، وە كێشەكانیان بۆ چارەسەر بكەن ، وە وەڵامی گرفت و پێشهاتەكانیان بدەنەوە بەوەی كە گونجاوە لەگەڵ قورئان و سوننەت و بنەما گشتییەكانی شەرع .

٤ ـ وە ئامۆژگاریكار و وتارخوێنی مزگەوتەكانیش : بانگەواز بكەن بۆ خێر و چاكە و لەخواترسان و خۆپاراستن لە تاوان ، وە موسڵمانان وریا بكەنەوە لە خراپە ، وە ئوممەتی ئیسلامیش ببەستنەوە بە سەركردەكانیانەوە لە زانایان و سەركردەكان .

٥ ـ وە كەسانی فەرمانكار بە چاكە و قەدەغەكاری خراپە و تاوان و پیاوانی چاودێر و بەرپرسی لێپرسینەوە : هەڵبسن بە ئەركی خۆیان لە ڕێنمایی كردنی كۆمەڵگا و چاك كردنی هەڵەكان و دەستگرتنی هەڵەكار و ڕێنمایی كردنی بە حیكمەت و دانایی و ئامۆژگاری چاكە و وتەی جوان بۆ ئەوەی دوور بكەوێتەوە لە شەڕ و خراپە بە قەناعەت و زانستەوە بەوەی كە فێری بكات ئەم كارە زەرەر و زیانی تێدایە بۆی .

٦ ـ وە ڕاگەیاندكارن و ڕۆژنامەنووسانیش : هەڵبسن بە ئەركی خۆیان لە خزمەت كردنی ئاینەكەیان و پرسەكانی ئوممەتەكەیان ، وە ئەوەیش بڵاوبكەنەوە كە خێر و چاكەی دین و دونیای خەڵكی تێدایە ، لەگەڵ وابەستەبوون بە ڕاستگۆیی و ووردكاری لە گواستنەوەی رووداو و هەواڵەكاندا .

٧ ـ وە پیاوانی خاوەن پارە و سەرمایەداریش : لە ماڵ و سامانەكانیان ببەخشن لەو بوارانەدا كە چاكێتی و سوودی ئوممەتی تێدایە ، وە پارە و ماڵەكانیان بخەنە بەر وەبەرهێنانەوە لەو بوارانەدا كە خێری ئوممەتی تێدایە بۆ ئێستا و داهاتووی .

٨ ـ وە پیاوانی ئابووریناسیش : ئەرکیان ئەوەیە کە ئوممەت لە بواری ئابووریەوە بەرەو پێش ببەن و بواری ئابووری بە دوور بگرن لە ریبا .

هەروەها پیاوانی تریش : ئەرکیان ئەوەیە کە ئوممەت بەرەو پێش ببەن لە بوارەکانی زانستی و پیشەسازی و کشتوکاڵی و پزیشکیدا .

٩ ـ وە پیاوانی سیاسەتمەداریش : هەڵبسن بە بەڕێوەبردنی کۆمەڵگای موسڵمانان بەو شێوازەی کە نزیکتر بن لە حەق و چاکسازیەوە ، وە لە بواری پەیوەندیەکانی دەرەوەیشدا پەیوەندیەکی دۆستانە بەرقەرار بکەن لەگەڵ وڵاتی جیهاندا ، وە لەگەڵیاندا هاوکار بن لەوەدا کە بەختەوەری ئوممەتی تێدایە و شەڕ و بەڵای لێدوور دەخاتەوە .

١٠ ـ وە پیاوانی ئەمن و ئاسایشیش : هەڵبسن بە ئەرکی خۆیان لە پاراستنی ئەمن و دەستگرتنی کەسانی تاوانبار و تێکدەر و یاریکەر بە ئەمن و ئاسایشی ئوممەت ، وە هەڵبسن بە پاراستنی سەر سنوورەکان .

١١ ـ وە پیاوانی دادگایش : بنەماکانی دادوەری و ویژدان بەرقەرار دەکەن بۆ گەیاندنی حەق و مافەکان بە خاوەنەکانیان .

١٢ ـ وە ئەوانەیش کە کاروباری وڵات بەڕێوەدەبەن : ئەو برگە و بڕیارانە دابنێن کە گونجاوە و لەگەڵ شەرعی خوادا دەگونجێت و لەگەڵ هیچ شتێك لە ڕێنماییەکانی ئیسلامدا جیاواز و پێچەوانەوە نەبێت .

١٣ ـ وە فەرمانبەرانیش لە ناو فەرمانگە حکومیەکاندا : ئەرکە فەرمانبەری و پیشەییەکانی خۆیان بەجێبێنن بە ڕاستگۆیی و ئەمانەتەوە ، لەگەڵ دوور بوون لە مننەت کردن و وەرگرتنی ڕەشوە و بەرتیل .

١٤ ـ وە پیاوی دیبلۆماسی موسڵمانیش : هەڵبسێت بە نوێنەرایەتی کردنێکی ڕاستەقینەی وڵاتەکەی ، وە پەیامێکی ڕاستگۆیانە سەبارەت بە ئاین و ئوممەتەکەی هەڵبگرێت ، وە خۆی بڕازێنێتەوە بە ئەخلاق و ڕەوشتە چاکەکان ، وە بەرگری بکات بە پرسەکانی ئاین و ئوممەتەکەی .

*** ئەو ئاستەنگانەی کە ئێستا ڕووبەڕووی جیهانی ئیسلامی بووەتەوە :**

ئەی ئوممەتی ئیسلام : ئەمڕۆ جیهانی ئیسلامی بە مەترسیدارترین قۆناغەکانی ژیانیدا تێدەپەڕێت ، وە ڕووبەڕووی بارودۆخ و چەندین ئاستەنگی ناڕەحەت و گران بووەتەوە ، وە گرفتاریشە بە دەست دابەشبوون و لێکترازانی نەوەکانی و ناکۆکی نێوانیانەوە ، هەروەها بە دەست هێرشێکی دڕندانە و دەست تێوەردانێکی ئاشکرا لە کاروبارەکانیدا لە لایەن دوژمنانیەوە .

وە موسڵمان دڵگران دەبێت بەوەی کە دەیبینێت لەم هەرکەس بۆ خۆیی و فیتنە و ئاشوبەی کە بووەتە هۆی نەمانی ئەمن و تێکچوونی بەڕێوەچوونی وڵات بە ڕێکوپێکی و هەڵخلیسکانی ژیانی ڕۆژانە و بەرژەوەندیەکانی ئوممەت ، وە ئەوەی کە بەدیهاتووە لە وێران بوونی وڵات و بە تاڵان بردنی ماڵ و سامانی گشتی و ڕشتنی خوێنی کەسانی بێتاوان ، تا ئەو ئاستەی کە خەڵك وازیان هێناوە لە ماڵ و شوێنی نیشتەجێبوون و وڵاتی خۆیان و ڕایان کردووە و لێی هەڵهاتوون لە دەست ئەو فیتنە و ئاشووب و کارەساتانە .

وە ئەمەیش جێیخەوتنی هەموو موسڵمانێکی شڵژاندووە کە لە دڵیدا غیرەتی هەڵگرتبێت لەسەر ئاین و بیروباوەڕەکەی و بەزەیی بێتەوە بە ئوممەتەکەی و ئەو هەموو خوێنەی کە بە ناحەق و ناڕەوا دەڕێژرێت .

*** چەند وەستانێك بۆ دەربازبوون لە ئەو گرفت و ئاستەنگانە :**

وە ئێمە لەگەڵ ئەم ڕووداوە ئازاربەخش و غەمگینانەدا چەند وەستانێکمان هەیە کە مەشخەڵەکانی دەربازبوونی لە ئەم گرفتانە وێنا کردووە و دەبنە هۆی زاڵبوون بەسەر ئەو ئاستەنگە گەورانەدا :

١ ـ بە لای موسڵمانەوە شارەوە نییە کە نهێنی توانا و هێز و ڕاگری ئەمن و ئارامی ئوممەتی ئیسلامی بریتییە لە : دەست گرتنی بە کتێبەکەی پەروەردگاری و سوننەتی پێغەمبەرەکەیەوە (ﷺ) ، جا هەرچەندێك ئوممەتی ئیسلام دەست بگرێت بە ئاینی پەروەردگاریەوە ئەوا هەندە بە هێز و باڵادەست و جێگیر و کۆمەڵبەند دەبێت و دوژمنانی لێی دەترسن و حیسابی بۆ دەکەن ، وە هەرچەندێکیش دەستبەرداری ئاینەکەی بێت و ڕۆبچێتە ناو شەهوەت و ئارەزووەکانەوە ئەوا هەندە پێگەی بێهێز و لاواز دەبێت و نەوەکانی دابەش دەبن و لە پێش چاوی دوژمنانی سووك دەبێت و لە هەموو لایەکەوە لەسەری کۆدەبنەوە .

٢ ـ بەڕاستی ئیسلام کاولکاری و تیرۆر و تێکدانی ئەمن و ئاسایش ڕەتدەکاتەوە ، وە

خوێن ڕشتن و بە تالآن بردنی ماڵ و سامان و دەستدرێژی کردنە سەر نامووس حەرام و قەدەغە دەکات .

٣ ـ بەڕاستی ئیسلام چارەسەرە بۆ هەموو کێشە و گرفتەکانی ئوممەتی ئیسلام ، وە بەدیهاتنی کارە چاوتێبڕاوەکانی نەوەکانی تێدایە لە بەرقەرار کردنی کۆمەڵگایەك کە دادوەری سەروەری بێت و دەرفەتەکانی ژیانی ڕێزدارانەی تێدا هاوتابێت و هاوڵاتی بوونی دادوەرانەی تێدا بەدیبێت و حەق و مافەکانی هەموو تاکەکانی تێدا پارێزراو بێت .

٤ ـ بەڕاستی ئیسلام تەنها هەڵبژاردەیە بۆ تێکڕای میللەتانی ئیسلامی ، جا هەر درووشمێکی نەفامی و جاهلی یان هەر بانگەوازێك بۆ پرۆگرامێك جگە لە پرۆگرامی ئیسلام ئەوە بانگەوازێکی پووچ و باتڵ و ڕەتکراوەیە .

٥ ـ پێویستە لەسەر موسڵمانان هەر هەموویان لە خوودی خۆیاندا لەخوابترسن ، وە هەوڵی چارەسەرکردنی کێشەکانیان بدەن بە بێ دەست تێوەردانی دوژمنانیان ، وە وریا و ئاگادار بن لە فیتنەی تایفی کە برایەتی موسڵمانانەی نێوانیان لەکەدار دەکات و لێی دەبات .

٦ ـ پێویستە لەسەر زانایانی ئوممەت کەوا هەستن بە ئەرکی سەرشانی هیواپێبراویان لە ڕێنمایی کردنی خەڵك ، وە سووربن لەسەر پاراستنی کۆمەڵگای موسڵمان ، وە پێشکەش کردنی پێشبینی و پرۆگرامی واقعیانە بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانی ئوممەت و دوور خستنەوەیان لە فیتنە و کارەساتەکان .

٧ ـ پێویستە لەسەر سەرکردەی میللەتانی ئیسلامی کەوا دادوەری بەرقەرار بکەن لە نێو میللەتەکانیان ، وە بەرهەڵستی فەساد و گەندەڵی بکەن ، وە بەرژەوەندیەکانی میللەتان بخەنە پێشەنگی کارە گرنگی و بایەخ پێدراوەکانیان .

٨ ـ وە پێویستیشە لەسەر هاوڵاتیان کەوا لە چواردەوری سەرکردەکانیان کۆببنەوە ، وە هەوڵی چارەسەرکردنی کێشەکانیان بدەن بە ڕێگا سەلامەت و بێئۆینەکان ، دوور لەم هەموو جەنگ و خوێن ڕێژی و وڵات وێران کردنانە .

*** یەکگرتنی نێوان کاربەدەستان و هاوڵاتیان لە (شانیشینی عەرەبستانی سعودیٚ)دا باشترین نموونەیە کە چاوی لیٚبکریٚت :**

ئەی موسڵمان : بەڕاستی ئەگەر ئێمە تێڕامێنێین لە واقعی ئەم وڵاتە کاتێك کە گرنگی و بایخ پێدانی سەرکردەکان بە کاروباری میللەت دەبینین و بەخشینی ئەوەی کە گرانبەها و بە نرخە لە پێناو ئاسوودەیی و سەلامەتیان و دوورخستنەوەیان لە فیتنە و ئاشووبەکان ، ئەنجا هەروەها ئەوەی کە دەیبینین لە یەکگرتنی هاوڵاتیان لەگەڵ کاربەدەستانیان و ئەو پەیوەندییە بەهێزەی نێوان کاربەدەستان و هاوڵاتیانی ژێر دەسەڵاتیان و ئەوەی کە ئەمە بەرهەمی هێناوە لە ئەمن و ئاسایش و بەرقەراربوون و دامەزران و جێگیربوون ئەو کاتە دەزانین کەوا ئەمە ئەو نموونە حەقەیە کە پێویستە ئەو وڵاتانەی وا گرفتارن بە دەست کێشە و شلّژانەکانەوە چاوی لیٚبکەن لەم بارودۆخە ناهەموارەدا .

* هێرشی ڕاگەیاندن و ڕۆشنبیری :

ئەی ئوممەتی ئیسلام :

بەڕاستی لەوەی کە مایەی نیگرانێکی زۆرە ئەم هێرشی ڕاگەیاندنی و ڕۆشنبیرییە ڕێکخراوەیە کە دەیەوێت عەقیدە و ئیمان لە ناو دڵی تازەپێگەیشتوواندا لاواز بکات و ئەخلاق و ڕەوشت شل وخاو بکاتەوە و کەسایەتییان لاواز بکات .

بەڕاستی ئەم هێرشە کاریگەری خراپی خۆیی لەسەر گەنجان و تازەپێگەیشتووان بەجیٚهێشتووە ، هەر بۆیە کەسایەتی ناموسڵمانانە بووەتە جیٚی سەرسام بوون و لاسایی کردنەوە بە لای هەندێکیانەوە ، لاسایی دەکەنەوە نەك تەنها لە شتە ڕواڵەتیەکاندا بەڵکو لە هەڵسوکەوت و شل وخاو بوونەی ئەخلاقی و وەلانانی شەرم و حەیا و بڵاوبوونەوەی بەدڕەوشتنی و کاری خراپیشدا .

ئەی موسڵمان : بەڕاستی ئەم هێرشە ڕێکخراوە پێویستە ڕووبەڕوو بکرێتەوە بە ڕاگەیاندنێکی باش کە بەرهەڵستی و بەربەرەکانیٚی ئەم هێرشە بکاتەوە بە چەندین کەناڵی ئیسلامی و دەستەیەك ڕاگەیاندکار سەرپەرشتی بکات کە نێوان زانستی شەرعی و تێگەیشتن لە واقع و پیشەی ڕاگەیاندکاریش کۆبکاتەوە بۆ گەیاندنی پەیامی ئیسلام بە هەمووان .

www.ba8.org

*** جیهانگیری و ناسنامەی ئیسلامەتی :**

موسڵمانان : بەڕاستی ئێمە لە سەردەمی جیهانگیریدا دەژین کە تێیدا لایەنی بەهێز کلتووری خۆی دەسەپێنێت بەسەر لایەنی لاوازدا و هەوڵی سڕینەوەی ناسنامەی دەدات .

بۆیە پێویستە لەسەر موسڵمانان کە پارێزگاری بکەن لەسەر ناسنامەی موسڵمانانەی خۆیان ، وە دامەزراوبن لەسەر شتە جێگیر و یەکلابووەکانیان لە عەقیدە و شەریعەت و ئەخلاق و ڕەوشت ، لەوەی کە قورئان و فەرمووده بەڵگەن لەسەری ، هەموویان یەکسانن چ ئەوەی کە پەیوەندی هەبێت بە لایەنەکانی عەقیدە و بیروباوەڕەوە یان عیبادەت و پەرستنەوە یان حوکمڕانی شەریعەتەوە یان حەڵاڵ و حەرامەوە یان پرۆگرامی خێزان و بواری ئافرەتانەوە یان ڕەوشت و بەهاکانەوە ، پێویستە پارێزگاری لەسەر هەموویان بکەین پارێزگاریەکی گەورە ، وە تەنازول نەکەین و دەستبەردار نەبین لە هیچ شتێکیان لەژێر هەر بارودۆخێك بێت لە بارودۆخەکان .

وە لەپێناو بەدیهاتنی ئەوەدا پێویستە پەیماننامەیەك لای موسڵمانان هەبێت کە تێیدا ڕێك بکەون لەسەر ئەو بنەمایانە کە جێی باوەڕیانە ، بۆ ئەوەی ببێتە زەمینەیەکی لەبار بۆ مامەڵە کردنی گونجاو لەگەڵ ئوممەتان و ڕێکخراو و پەیماننامە نێودەوڵەتیەکان ، بۆ هاوکاری کردن لەسەر خاڵە هاوبەشە بەسوودەکان ، وە تێبینی هەبوون و خۆپاراستن لە ئەو خاڵانەی کە پێچەوانەی کارە جێگیر و بەهاکانی ئیسلامە .

*** سەلەفییەت و مەشخەڵەکانی :**

ئەی موسڵمان :

بەڕاستی تێگەیشتنی ڕاست و دروست بۆ ئیسلام بە شێوازە پرشنگدار و گشتگیرەکەی بریتی‌یە لە سەلەفییەتی حەق کەوا صەحابەکانی پێغەمبەری خوا (ﷺ) و شوێنکەوتوانیان بە چاکە لەسەری بوون ، وە شوێنکەوتوانیان لە چوار پێشەواکە و ئەوانەی دوای ئەوان لەسەری ڕۆیشتن .

وە ئەم سەلەفییەتە لە ئیسلامدا چەند مەشخەڵێکی هەیە :

١ ـ لە مەشخەڵەکانی : بەڕاستی سەلەفییەت ئەو ڕاستە ڕێباز و ڕێگا ڕاستەیە کە فەرمانمان پێ‌کراوە بە شوێنکەوتنی ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي مُسۡتَقِيمٗا فَٱتَّبِعُوهُۖ ١٥٣﴾ [الأنعام] .

واتە : ئەمە ڕێگای ڕاستی منە و بیگرنە بەر و شوێنی بکەون .

٢ ـ هەروەها لە مەشخەڵەکانی : بەڕاستی قورئان و سوننەت سەرچاوەی شەریعەتدانان و

زانست و زانیاریە ، وە بەڕاستی سەلەفییەت رووشاندنی قودسییەت و پیرۆزی قورئان و سوننەت یان لێکدانەوەی هەڵە و گۆڕینی واتاکانی بۆ ئەوەی کە لەگەڵ عەقڵی مرۆڤەکاندا بگونجێت ڕەتدەکاتەوە .

٣ ـ هەروەها لە مەشخەڵەکانی سەلەفییەتی صالح : ئەوەیە کە بەڕاستی سەلەفییەت وا نابینێت هیچ کەسێك لە مرۆڤەکان پارێزراوە لە هەڵەکردن لە پاش پێغەمبەری خوا (ﷺ) جا ئەو کەسە گەیشتبێتە هەر پلەیەك لە دونیانەویستی و لەخواترسان و خۆپاراستن لەو شتانەی مەترسی زیان هەبوونیان لێ‌دەکرێت لە ڕۆژی قیامەتدا ، چونکە پارێزراوبوون لە هەڵەکردن تەنها تایبەتە بە (موحەممەدەوە ﷺ) .

٤ ـ هەروەها لە مەشخەڵەکانی سەلەفییەت : بەڕاستی سەلەفییەت وا دەبینێت کە تەوحید و یەکخواپەرستی گرنگترینی شتەکانە ، هەر بۆیە دەست پێ‌کردن لە تەوحید و یەکخواپەرستیەوە لە پێویستترینی کارە پێویستەکانە ، چونکە لەپێناو ئەمەدا خوای گەورە بوونەوەری دروست کردووە ، وە لەپێناو ئەمەدا کتێبەکانی دابەزاندووە ، وە لەپێناو ئەمەدا پێغەمبەرانی ناردووە ، هەر بۆیە بە لای سەلەفییەتەوە شتی پڕوپووچ و خورافیات و ئەفسانە و وابەستەبوون بە مەرقەد و جنۆکە و شەیتانەکان و جادووبازەکانەوە بوونیان نیيە .

٥ ـ هەروەها لە مەشخەڵەکانی سەلەفییەتی صالح : بریتی‌یە لە پشت بەستن بە تێگەشتنی صەحابە بۆ دەقەکانی قورئان و سوننەت ، ئەمەیش لەبەر قووڵی زانستیان و وەرگرتنی ڕاستەوخۆیان لە پێغەمبەری خواوە (ﷺ) لەگەڵ سەلامەتی و پاکێتی فیترەت و پێکهاتە و ناخیان و ڕاستێتی زمانیان .

٦ ـ هەروەها لە مەشخەڵەکانی سەلەفییەت : بریتی‌یە لە تێگەیشتنێکی گشتگیر و هەمەلایەن بۆ ئیسلام ، وە ئیسلام پرۆگرامێکی تەواو و تێروتەسەلە لە هەموو بوارەکانی بیروباوەڕ و پەرستن و شەرعدانان و بەهاکان و ئەخلاق و پرۆگرامە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیەکان ، چونکە لە ئیسلامدا لێکترازان نی‌یە لە نێوان ئەم بەش و بوارانەدا ، بەڵکو هەندێکیان پەیوەستن بە هەندێکی تریانەوە .

www.ba8.org

*** سەلەفییەت جموجوڵێکە نوێ دەبێتەوە و لەگەڵ پێشکەوتن و بابەتە نوێیەکانی سەردەمدا دەڕوات :**

لەبەر ئەمە هەر کەسێك بۆچوونی وابێت و وادەربڕێت کەوا سەلەفییەت خاوەنی دید و تێڕوانێکی روون نییە بۆ ژیان ، وە خاوەنی مەنهەج و پرۆگرامێك نییە بۆ چاکسازی کۆمەڵگا ، وە خاوەنی بەرنامەیەك نییە بۆ پێکهێنان و بەرقەرار کردنی دەوڵەت و کۆمەڵگایەك ئەوا ئەو کەسە لەم بۆچوونەیدا هەڵەی کردووە .

وە باشترین بەڵگەیش لەسەر ئەمە ئەوەیە کە (شا عبدالعزیز خوا لێی خۆشبێت) پێی هەستا لە پێکهێنان و بەرقەرار کردنی دەوڵەتێکی ئیسلامی بەهێز لەسەر بنەمای کتێبەکەی خوا و سوننەتی پێغەمبەرەکەی (ﷺ) .. کە ئەمەیش درێژ بوونەوەی ئەو بانگەوازە سەلەفییەتە صاڵحەیە کە هەردوو پێشەوا (محمد)ی کوڕی (عبدالوهاب) و (محمد)ی کوڕی (سعود) ڕەحمەتی خوایان لێبێت پێی هەستان .

ئەم دەوڵەتەی دامەزراند و بنەماکانی جێگیر کرد لەسەر بنچینەکانی قورئان و سوننەت ، وە لەسەر بنەمای پرشنگدار ، وە لەسەر مەنهەج و پرۆگرامێکی سەلەفیانەی صاڵحانە ، کە بەروبوومەکەی تێیدا بریتییە لە ئەمن و ئاسایش و بەرقەرار بوون و دامەزران و ئارامی ، لەگەڵ وەرگرتنی بابەتە نوێ و پێشکەوتنەکانی سەردەم لە هەموو بوارەکاندا ، تا ئەو ئاستەی کە بووەتە دەوڵەتێك کە بەسەر پەنجەکان ئاماژەی بۆ دەکرێت لە بواری پێشکەوتنی و سەرکەوتنی و شارستانی بوونی لەگەڵ دەستگرتنی بە عەقیدە و بیروباوەڕی سەلەفییەتی صاڵحەوە .

*** چەند چەمك و تێگەیشتنێك كە پێویستە ڕاست بكرێنەوە :**

موسڵمانان : هەندێك بانگەواز هەیە لە ناو هەندێك لە وڵاتانی ئیسلامیدا بانگەشە دەكەن بۆ ئازادی و دادوەری و یەكسانی لە ژێر دروشمی دیموكراسیەتدا !

ئێمەیش بە ئەوانە دەڵێین : بەڕاستی ئیسلام پێش ئەو بنەمایانە كەوتووە بە زیاتر لە چواردە سەدە لە زەمەن ، وە لەسەر زەوی واقعیشدا پەیوەڕەوی كردوون لە ژیانی پێغەمبەری خوا (ﷺ) و جێنیشینە ژیروهۆشمەندەكانیشیدا ، بەڵام تێگەیشتن و واتای ئەو چەمكانە لە ئیسلامدا بەو تێگەیشتن و واتایانە نییە كە لە پرۆگرامە دەستكردەكانی مرۆڤەكاندایە .

ئازادی لە ئیسلامدا : بریتییە لە ئازادكردنی بەندە لە بەندایەتی كردن و پەرستنی مرۆڤەكان و لە پەرستنی مەرقەد و گۆڕەكان و لە بەندایەتی هەواوئارەزوو و شەهوەتەكان بۆ ئەوەی ببێتە عەبد و بەندەیەكی صالح بۆ خوای پەروەردگار .

ئیسلام دان بە هیچ ئاینێكی تردا نانێت جگە لە ئاینی ئیسلام ، وە یەكسانی ناكات لە نێوان حەق و باتڵ ، وە لە نێوان چاكسازی و گەندەڵی ، وە لە نێوان چاكە و خراپە ، وە ئەوەی كە ناقولا و زۆر خراپە و دەركەوتنی لەش و عەورەتی ئافرەتان و خۆڕازاندنەوەیان و رووتی و بەرەڵایی حەرام و قەدەغە دەكات .

وە ئیسلام بانگەواز دەكات بۆ دادوەری و خوای گەورە لە قورئاندا فەرمانی پێ كردووە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ وَٱلۡإِحۡسَٰنِ ۝٩٠﴾ [النحل] .

واتە : بەڕاستی خوا فەرمان دەكات بە دادپەروەری و چاكەكاری .

وە **چەمكی دادوەری لە ئیسلامدا** واتایەكی فراوانی هەیە ، چونكە دادوەری لە مامەڵەكردنی بەندە لەگەڵ پەروەردگاریدا هەیە ، وە لە مامەڵەكردنی لەگەڵ خوودی خۆیدا ، وە لە مامەڵەكردنیشی لەگەڵ كۆمەڵگاكەیدا .

وە دادوەری لە ئیسلامدا بەدی نایەت ئیللا بە پەیڕەوكردنی شەرعی خوا نەبێت و بە پەیڕەوكردنی سنوورەكانی نەبێت لە هەموو بوارەكانی ژیاندا .

وە سەبارەت بە **یەكسانیش :** ئەوا بەڕاستی ئیسلام یەكسانی كردووە لە نێوان هەموو مرۆڤەكاندا ، خوای گەورە فەرموویەتی :

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن ذَكَرٖ وَأُنثَىٰ ۝١٣﴾ [الحجرات] .

واتە : ئەی خەڵكینە بەڕاستی ئێمە ئێوەمان لە نێرینە و مێینەیەك دروست كردووە .

www.ba8.org

وە پێغەمبەریش (ﷺ) فەرموویەتی : ((النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ ، وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ))[1].

واتە : خەڵكی هەموویان نەوەی ئادەمن ، وە ئادەمیش لە خۆڵ دروستكراوە .

ئیسلام یەكسانی كردووە لە نێوان نێرینە و مێیینەدا لە ڕێز و حورمەتی مرۆڤایەتی بووندا ، وە لە چێژبینین لە ژیانی ڕێزدارانەدا ، وە لە ئەركە شەرعی‌یەكاندا ، وە لە سزاكانی دوارۆژیشدا ، بەڵام لەگەڵ ئەوەیشدا ئیسلام وا دەبینێت كە هەر یەكێك لە پیاو و ئافرەت تایبەتمەندی خۆیی هەیە لە هەندێك لە ئەحكامەكاندا بەوەی كە لەبارە و دەگونجێت لەگەڵ پێكهاتەی دروست كردنی جەستەیی و لایەنی كۆمەڵایەتی و دەروونی هەر یەكێكیان .

وە ئیسلام حەق و مافی ئافرەتانی داوە و ئەو پلە و پێگەیەی پێداون كە شیاوە و لەبارە بۆیان ، وە پاراستوونی لە هەموو ئەو شتانەی كە خراپەی تێدایە بۆیان .

موسڵمانان : ئەمە دین و ئاینەكەتانە شانازی پێوە بكەن و سەروەری پێوە بخوازن و متمانەتان پێی هەبێت و دەستی پێوە بگرن ، وە بیشزانن كەوا خێر و خۆشی دونیا و دوارۆژی كۆكردووتەوە بۆتان ، وە ئیسلام ئەوەی تێدایە بۆتان كە بێ‌پێویستتان بكات لە جگە لە خۆی لە پرۆگرامە دەستكردەكانی مرۆڤ .

---

[1] صحيح سنن الترمذي ح : (٣٩٥٥) وصحيح الجامع الصغير ح : (٤٥٦٨) .

*** بانگەوازێك بۆ تێكڕای موسڵمانان :**

موسڵمانان :

ئەی ئەوانەی كە خوای گەورە كۆی كردوونەتەوە لەسەر برایەتی ئیسلام و پەیوەندی ئیمان : لە خوودی خۆتاندا لە خوابترسن و وریابن لە پلانەكانی ئەو دوژمنانەتان كە خۆیان خلیسكاندووەتە نێواتانەوە ، ئەوانەی كە دەیانەوێت برایەتیتان بڕوشێنن و پلیتەی دوژمنایەتی لە نێوان ئێوە و سەركردەكانتاندا گڕتێبەربدەن .

بۆیە لە خوودی خۆتاندا لە خوابترسن و ڕێز و حورمەت لە خوێن و ماڵ و ناموسەكان بگرن ، وە بەرژەوەندییە بەرزەكانی ئوممەت بخەنە سەرووی هەموو پێوەرێكەوە ، وە لە پێناو ئەوەدا هەموو جیاوازییەك لە بیر و بۆچووندا تێپەڕێنن .

وە هەوڵی چارەسەركردنی كێشەكانتان بدەن بە ژیری و حیكمەت و داناییەوە ، نەك بە خوێن ڕشتن و كاولكردنی ماڵی گشتی .

*** بانگەوازێك بۆ سەركردەكانی موسڵمانان :**

ئەی سەركردەكان :

لە خوابترسن لە ئاست میللەتەكانتان ، وە چارەسەری كێشە و پرسە كۆمەڵایەتیەكانیان بكەن لە هەژاری و نەزانی و بێكاری و بێبەشبوون ، وە وریابن لەوەی كە بیانتۆقێنن و ئەو چەكانەی كە لەخۆتانتان گرتووە بۆ دوژمنانتان ڕوویان بكەنە ڕووی میللەتەكانتان ، وە وریابن لەوەی كە هەڵسوكەوتی كوشتار كردن و بێبەش كردن و برسی كردن بەكاربێنن لە پێناو بێدەنگ كردنیان ، ئەمە كارێكی باتڵ و ناڕەوایە و خوای گەورە پێی ڕازی نابێت .

*** بانگەوازێك بۆ خاوەنی كەناڵە ئاسمانییەكان :**

ئەی خاوەنی كەناڵە ئاسمانییەكان :

لە خوودی خۆتاندا لە خوابترسن و بشزانن كە بەرپرسیارێتی ئێوە لە ئاست ئاینەكەتان و لە ئاست كۆمەڵگاكەتان بەرپرسیارێتیەكی گەورەیە ، بۆیە سووربن لەسەر ئەوەی كە كەناڵەكانتان وتەی ئوممەت یەكخات و كۆی بكاتەوە ، وە وریایان بكاتەوە لە كەوتنە ناو جیاوازی و ناكۆكیەوە ، وە وریابن لەوەی كە بەكاری بێنن بۆ پەرتەوازە كردنی ئوممەت و بانگەواز كردن بۆ هەركەس بۆخۆیی و خوێن ڕشتن و كاولكردنی ماڵی گشتی .

*** بانگەوازێك بۆ كەسانی دروستكاری بڕیار لە ناو ڕێكخراوە نێودەوڵەتیەكاندا :**

ئـەی كەسـانی دروسـتكاری بڕیـار لـە نـاو ڕێكخـراوە نێودەوڵەتیـەكان و دانیـشتگا نەتەوەییەكان :

بە لاتانەوە شاراوە نیيە كە موسـڵمانان چ تایبەتمەندیـەكیان هەیـە لـە پەیوەسـتبوونیان بـە ئەحكامەكانی ئاینەكەیان و بنەما جێگیرەكانی شـەریعەتەكەیانەوە ، بۆیـە پێویـستە لەسـەرتان ئەمە لەبەرچاوتان بگرن لە كاتێكدا كە یاسایەك دادەهێنن و دایدەڕێژن كـە پێـچەوانەی شـەرعی خوایە ، بەوەی كە ئوممەتی ئیـسلام ناچـار نەكـەن بـە پەیوەسـت بـوون پـێیـەوە ، وە فـشاری نەخرێتەسەر لەپێناو قەبوڵ كردنیان بۆ ئەوەی كە پێچەوانەی ئاین و بیروباوەڕەكەیانە .

وە ئەمەیش چەند سوودێكی تێدا بەدی دێت :

یەكـەم : ڕێزگـرتن لـە ویـستی میللـەتانی ئیـسلامی لـە پەیوەسـت بوونیـان بـە ئەحكامـەكانی ئاینەكەیانەوە .

دووەم : ئـەوەی كـە ئـەم ڕێكخراوانـە متمانـەی موسـڵمانان بـە دەسـت بخـەن بـۆ خۆیـان ، وە تێڕوانینێكی ئیجابیـان هـەبێت لـە ئاسـتیاندا ، وە هاوكاریـان لەگەڵدا بكـەن لـەوەی كـە خزمـەتی ئوممەتی ئیسلام دەكات ، لەگەڵ تێبینی هـەبوون و خۆپاراسـتن لـە ئـەو خاڵانـەی كـە پێـچەوانەی شەرعی خوایە .

*** بانگەوازێك بۆ حاجییانی ماڵی خوای حورمەت لـێنراو :**

حاجییانی ماڵی خوای حورمەت لـێنراو :

شوكر و سوپاسی خوا بكەن لەسـەر نیعمـەتی ئـەوەی كـە گەیانـدوونی بـە ئـەم وڵاتـە پـیرۆزە و ئێوەیش هاتوونەتە ناوی و بینوتانە كە ئـەمن و ئەمانـە ، بۆیـە سوپاسـی خـوا بكـەن لەسـەر ئـەم نیعمەتە .

وە سووربن ـ خوا بەرەكـەتی برێـژێت بەسـەرتاندا ـ سـووربن لەسـەر ئـەوەی كـە ئـەم دروشمـە بەڕاسـتی و نیازپاكیـەوە ئـەنجام بـدەن و شـوێنكەوتەی كتێبەكـەی پـەروەردگارتان و ڕێبـازی پێغەمبەرەكەتان (ﷺ) بن .

حاجییانی ماڵی خوای حورمەت لـێنراو :

بە چاوی بەرچاوڕۆشنیەوە سەیری ئەوە بكەن كە خوا منەتی كـردووە بەسـەر ئـەم وڵاتـەدا لـە ئەم ئەمن و ئەم بەرقەراربوون و پەیوەندیـەی نێـوان كاربەدەسـتان و هاوڵاتیـان ، پاشـان سـەیری ئەوە بكەن كـە پێـشكەشتان كـراوە لـە ئاسـانكاری و ئـەوەی كـە ئەنجامـدراوە لـە فـراوان كردنـی

هەردوو حەرەمی مەککە و مەدینە و شوێنەکانی ئەنجامدانی کارەکانی حەج و عومرە و ئەو هەموو خزمەتگوزاریە جۆراوجۆرانەی کە پێشکەشتان کراوە ، هەموو ئەمانە بە فەزڵی خوا بووە پاشان بە گرنگی و بایەخ پێدانی سەرکردەکانی ئەم وڵاتە بووە خوای گەورە موفەقیان بکات بۆ ئەوەی کە خۆشی دەوێت و پێی ڕازیە .

حاجییانی ماڵی خوای حورمەت لێنراو :

بزانن کەوا کەسانێك لە دوژمنانی ئوممەتی ئیسلام خۆیان خزاندووەتە نێوان ڕیزیەکانتانەوە ، وە شەڕ و بەڵایان دەوێت بۆ ئەم وڵاتە و دەیانەوێت هەستن بە کرداری ئاژاوەگێڕی و تێکدان ، بۆیە ببن بە چاوێکی بەئاگا و نەخەتوو ، وە ببن بە یەك دەست و بەربەستێکی تۆکمە و ڕێگر لە بەرامبەر ئەو تێکدەرانە .

موسڵمانان : بەڕاستی حەج لە ئیسلامدا دانەنراوە بۆ دەربڕینی قسەی پڕوپووچ و یەکلاکردنەوەی حیسابات و بەرز کردنەوەی دروشمەکانی نەفامی و بەدیهێنانی بەرژەوەندیی‌یە شەخسی‌یەکان و مەبەستە سیاسی‌یەکان و بانگەشە ڕقلێبووەکان ! بەڵکو لە ئیسلامدا حەج دانراوە بۆ پەرستنی خوای گەورە و خۆنزیك کردنەوە لێی ، وە بۆ کۆکردنەوەی وتەی موسڵمانان و یەکخستنەوەی دڵەکان و یەکڕیزی ئوممەتی ئیسلام ، بۆیە وریابن لە پیلانی دوژمنان .

کەواتە حەج نەهاتووە بۆ ئەوەی ببێتە مینبەری سیاسی و مینبەری دەربڕینی قسەی پڕوپووچ ، هەموو ئەمانە لەو کارانەیە کە ئیسلام ڕێگری لێدەکات ، بۆیە لە خوودی خۆتاندا لە خوابترسن .

بەندەکانی خوا : شوکر و سوپاسی خوا بکەن لەسەر ئەم نیعمەتە ، وە دوعا بکەن بۆ کاربەدەستانی ئەم وڵاتە بەوەی کە خوا موەفەقیان بکات و بیانخاتە سەر ڕاستی ، ئەوان چەند لە چاکەیان بەخشیوە و چەند هەوڵیان بەگڕخستووە و ڕێگاوبانیان ئاسایش و ئارام کردووە و هەموو خزمەتگوزاریەکانیان ئامادە کردووە لەپێناو ئاسوودەیی حاجیەکاندا .

www.ba8.org

*** فەزڵی ڕۆژی عەرەفە :**

حاجییانی ماڵی خوای حورمەت لێنراو :

ئەمڕۆ ئێوە لە ڕۆژێکدان لە باشترین ڕۆژەکان کە ڕۆژی عەرەفەیە ، ئەو ڕۆژە گەورەیەیە کە خوای پەروەردگار تێیدا دینی کاملْ کردووە و نیعمەتی ئیسلامی تێدا تەواو کردووە و ڕازی بووە کە ئیسلام دین و ئاینمان بێت ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا ۚ ﴿٣﴾﴾ [المائدة] .

واتە : ئەمڕۆ من دینەکەتانم بۆ کاملْ کرد و نیعمەتی خۆمم بە تەواوی دابەسەرتانا و بە ئیسلامیش ڕازی بووم ببێت بە دین و ئاینتان .

وە باشترین دوعا دوعای ڕۆژی عەرەفەیە هەروەکو پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی : ((خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ ، وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي : لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))[١].

واتە : باشترین دوعا دوعای ڕۆژی عەرەفەیە ، وە باشترین وتیەك كە من و پێغەمبەرانی پێش من وتبێتمان بریتیەیە لە وتەی : (لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) .

واتە : هیچ پەرستراوێك نیەیە شایستەی پەرستن بێت جگە لە خوا ، تەنهایە و بێ شەریكە ، موڵك و ستایش تەنها بۆ ئەوە ، وە ئەویش بەسەر هەموو شتێكدا بە توانایە .

ئەمە ئەو ڕۆژەیە کە : ((مَا رُئِيَ الشَّيْطَانُ يَوْمًا هُوَ فِيهِ أَصْغَرُ وَلاَ أَدْحَرُ وَلاَ أَحْقَرُ وَلاَ أَغْيَظُ مِنْهُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ))[٢].

واتە : "هیچ ڕۆژێك نیەیە شەیتانی تێدا بینرابێت بچوکتر و لووت شکاوتر و سووك و ریسواتر و پۆخنتر و داخ لەدڵتر بێت وەك لە ڕۆژی عەرەفە" .

هەر بۆیە ئەم ڕۆژە پیرۆزە وەك دەستكەوت بە دەست بخەن و خۆتان بدەنەبەر ڕەحمەت و میهرەبانی و بەخششی پەروەردگارتان ، وە نیازتان پاك بكەنەوە بۆ خوا بە كردەوەكانتان ، وە داوای چاوپۆشی و لێبوردنی لێبكەن لەو تاوان و كەموكوڕییانەی كە ڕابووردووە ، وە داوای فەزڵ و بەخششی خۆیی لێبكەن ، چونكە بەڕاستی خوا بەخشندە و دەستكراوە و لێبووردە

---

[١] رواه الترمذي في سننه : (٥ / ٤٦٤) ح : (٣٥٨٥) .

[٢] رواه مالك في "الموطأ" : (٣ / ٦٢١) ، والبيهقي في "شعب الإيمان" : (٣ / ٤٦١) ح : (٤٠٦٩) .

و لـێخۆشبوو و بە بەزەییە ، پێغەمبەری خوا (ﷺ) فەرموویەتی :

((مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتِقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ ، وَإِنَّهُ لَيَدْنُو ثُـــمَّ يُبَـــاهِي بِهِـــمُ الْمَلاَئِكَةَ فَيَقُولُ : مَا أَرَادَ هَؤُلاَءِ ؟))[١] .

واتە : هیچ ڕۆژێك نی‌یە كە خوای گەورە تێیدا بەندە ئازادبكات لە ئاگر وەكو ڕۆژی عەرەفە ، وە خوای گەورە نزیك دەبێتەوە و ئـەنجا شـانازی دەكـات بـە ئامـادەبووانی عەرەفـەوە بەسـەر فەریشتەكانەوە و دەفەرموێت : ئەوانە چیان دەوێت ؟

ئەمـە ڕۆژێكـە خـوای گـەورە تێیـدا دادەبـەزێت بـۆ ئاسمـانی دونیـا و شـانازی دەكـات بـە ئامادەبووانی عەرەفەوە بەسەر فەریشتەكانەوە و دەفـەرموێت : ((انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوْنِي شُعْثاً غُبْراً ضَاحِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ، أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ))[٢] .

واتە : سەیری عەبدەكانم بكەن بە سەر و سـیما شـپرز و خـۆڵ و تـۆزاوی و لـە پـێش خـۆر و بێسێبەر لە هەموو ڕێگاوبـانێكی دوورەوە هـاتوون ، ئێـوە دەكـەم بـە شـایەت كـەوا مـن لێیـان خۆشبووم .

ئەمـە ڕۆژێكـی گەورەیـە تێیـدا بوەسـتن ـ خـوا بەرەكـەتی برێـژێت بەسـەرتاندا ـ تـاوەكو خۆرئاوادەبێت ، وە هەموو سنووری عەرەفـە شـوێنی وەسـتانە ، وە وورد ببنـەوە لـە سـنوور و نیشانەكانی ، وە لە ئەم ڕۆژەدا نیازپاك بن بۆ خوا و ملكەچی خۆتان دەرببڕن لەبـەر دەسـتیدا ، ئومێدەواری ڕەحمەتی بن ، لە تۆڵە و سزای بترسن ، خۆتـان لـە خـوا نزیك بكەنـەوە بـە زیكر كردنـی و لـێپاڕانەوەی و ملكەچـی دەربـڕن لەبـەر دەسـتیدا ، چـونكە بەڕاسـتی خـوا نزیكـە و وەڵامدەرەوەیە .

---

[١] رواه مسلم في صحيحه : (٢ / ٩٨٢) ح : (١٣٤٨) .

[٢] رواه ابن خزيـــمة في صحيحه : (٤ / ٢٦٣) ح : (٢٨٤) .

قوله : "شُعْثاً" : أي : غير مرجلين لشعورهم ، "غُبْرَاً" : أي : أصابـــهم الغُبار من جهد السفر وأداء المناسك ، "ضَـــاحِينَ" : أي : بارزين للشمس لا يظلهم شيء ، "مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ" أي : من كل طريق بعيد .

www.ba8.org

* کردەوەکانی حەج لە ڕۆژی عەرەفە و ڕۆژەکانی دوای ئەوە :

لە عەرەفەدا بوەستن تاوەکو خۆرئاوابوون ، وە لە عەرەفەدا هەردوو نوێژی نیوەڕۆ و عەسر بکەن بە کۆکردنەوە و کورت کردنەوە "جەمع و قەصر" ـ هەروەکو چۆن إن شاء الله ئەنجامی دەدەین ـ ، ئەنجا لە پاش خۆرئاوابوون عەرەفە بە جێبێڵن و بڕۆن بەڵام لە پێش خۆر ئاوابوون نەڕۆن .

بڕۆن بۆ موزدەلیفە ، وە هەر کاتێك گەیشتنە ئەوێ لەوێ هەردوو نوێژی مەغریب و عیشا بکەن بە کۆکردنەوە و کورت کردنەوە "جەمع و قەصر" ، وە شەو لەوێ بخەون و بمێننەوە تاوەکو نوێژی بەیانی ، وە کەسانی لاواز و کەم توانا دەتوانن لە دوای نیوەی شەو لەوێ بڕۆن ، وە بۆ ئەو کەسانەی کە توانایان هەیە باشتر وایە کە لەوێ بمێننەوە تاوەکو نوێژی بەیانی تێدا دەکەن و پاشان بڕۆن .

پاشان لە موزدەلیفەوە بگەڕێنەوە بۆ مینا و لەوێ بەرد بهاوێژنە ناو (حەوزی عەقەبە / حەوزە گەورەکە) ، پاشان سەرتان بتاشن یان کورتی بکەنەوە ، وە لە دوای ئەمەوە هەموو شتێکتان بۆ حەڵاڵ دەبێت جگە لە ئافرەت ، پاشان تەواف بکەن بە دەوریماڵی خوادا و سەعی نێوان صەفا و مەرەوە بکەن ، وە لە دوای ئەمەوە هەموو شتێکتان بۆ حەڵاڵ دەبێت کە حەرام کرابوو لەسەرتان تەنانەت ئافرەتیش .

پاشان لە هەر سێ ڕۆژەکەدا لە پاش لادانی خۆر لە ناوەڕاستی ئاسمان بەردەکان بهاوێژنە ناو هەر سێ حەوزەکە ، لە هەردوو ڕۆژی دووشەمە و سێشەمە[1] بۆ کەسێك کە بیەوێت پەلە بکات ، وە ڕۆژی چوارشەمەیش بۆ کەسێك کە دوابکەوێت .

پاشان ماڵئاوایی بکەن لە ماڵی خوا و بە سەلامەتی و ئارامیەوە بگەڕێنەوە .

---

[1] ئەمە لە ساڵی (١٤٣٢) كۆچیدا ، چونکە لەم ساڵەدا ڕۆژی یانزەیەمی مانگی حاجییان ڕۆژی دووشەمە بوو ، وە ڕۆژی دوانزەیەم سێشەمە بوو ، وە ڕۆژی سیانزەیەم چوارشەمە بوو .

*** ئامۆژگاری و وەبیرهێنانەوەیەك :**

بەڕاستی مردن کۆتایی هەموو زیندوویەکە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ ﴾ [الرحمن] .

واتە : هەموو کەسێك کۆتایی پێدێت ﴿٢٦﴾ وە ڕوومەتی گەورە و ڕێزداری پەروەدگارت دەمێنێتەوە .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿١٨٥﴾ ﴾ [آل عمران] .

واتە : هەموو کەسێك مردن دەچێژێت ، وە بەڕاستی ئێوە لە ڕۆژی قیامەتدا پاداشتی خۆتان وەردەگرنەوە .

بە مردنی مرۆڤ کردەوەکانی دەبڕێتەوە و ئەنجا لێپرسینەوە و پاداشت بەدیدێت .

برای موسڵمانم : ساتەوەختی سەرەمەرگ و جیابوونەوەت لە ئەم دونیایە وەبیری خۆت بهێنەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی :

﴿ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۖ ذَٰلِكَ مَا كُنتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ ﴾ [ق] .

واتە : نارەحەتیەکانی کاتی مردن بەڕاستی هات ، ئەوە ئەوەیە کە نەتدەتوانی خۆتی لێلابدەیت .

برام : قەبر و تاریکی قەبر وەبیری خۆت بهێنەوە ، وە بەڕاستی قەبر یان باخچەیەکە لە باخچەکانی بەهەشت یان چاڵێکە لە چاڵەکانی ئاگری دۆزەخ .

برام : ڕاوەستان لەبەردەستی خوای گەورەدا لە ئەو مەوقیفە گەورە و ئەو مەترسیە زۆرەدا لە ڕۆژێکدا کە ئەندازەکەی پەنجا هەزار ساڵە وەبیری خۆت بهێنەوە ، ڕۆژێك کە تێیدا لەبەردەستی خوادا ڕادەوەستین لەشەکانمان ڕووتە و پێیەکانمانیش پەتیە و چاوەکانمان ئەبڵەقە .

ئەو ڕۆژە گەورەیە وەبیری خۆت بهێنەوە کە تێیدا خۆر نزیك دەبێتەوە لە سەری بەندەکان بە ئەندازەی یەك میل ، ئەوانیش دەخرێنە نێو ئارەقی خۆیانەوە بە پێی کردەوەکانیان ، هی وایان هەیە تاوەکو هەردوو قولەپێی ، وە هی واشیان هەیە تاوەکو هەردوو لاکەلەکەی ، وە هی

www.ba8.org

واشیان هەیە ئارەق قووتی دەداتەوە و دەیپۆشێت[(١)] .

ڕۆژی نمایش کردنی بەندەکان بۆ خوای گەورە وەبیری خۆتان بهێننەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾﴾ [الحاقة] .

واتە : لەو ڕۆژەدا نمایش دەکرێن و هیچ شتێکتان لێ شاراوە نابێت .

کێشانە کردنی کردەوەکان وەبیری خۆت بهێنەوە ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾﴾ [المؤمنون] .

واتە : هەرکەسێك تەرازووی چاکەکانی [یان کردەوە چاکەکانی] قورس بوو ئەوا ئەو کەسانە سەرکەوتوو و براوەن ﴿١٠٢﴾ وە هەرکەسێکیش تەرازووی چاکەکانی [یان کردەوە چاکەکانی] سووك بوو ئەوانە ئەو کەسانەن کە خۆیانیان دۆڕاندووە و لە دۆزەخدا بە هەتاهەتایی دەمێننەوە .

برام : ئەو ڕۆژە وەبیری خۆت بهێنەوە کە تێیدا مۆڵەت دەدرێت بە ئیمانداران بەوەی کە بڕۆنە ناو بەهەشتەوە ، وە ئەو ڕۆژەیش وەبیری خۆت بهێنەوە کە بانگکەرێك بانگ دەکات و دەڵێت : ئەی ئەهلی بەهەشت : ((إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلاَ تَسْقَمُوا أَبَدًا ، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيَوْا فَلاَ تَمُوتُوا أَبَدًا ، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَشِبُّوا فَلاَ تَهْرَمُوا أَبَدًا ، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا فَلاَ تَبْتَئِسُوا أَبَدًا))[(١)] .

واتە : ئەی ئەهلی بەهەشت : ئێوە ئەوەتان بۆ هەیە کە هەمیشە لەش ساغ بن و هەرگیز نەخۆش نەکەون ، وە ئەوەشتان بۆ هەیە کە هەمیشە بژین و هەرگیز نەمرن ، وە ئەوەشتان بۆ هەیە کە هەمیشە لە خۆشیدابن و هەرگیز ناڕەحەت بوون و غەمباری نەبینن .

وە ئەو ڕۆژە وەبیری خۆت بهێنەوە کە بانگکەرێك بانگ دەکات و دەڵێت : ئەی ئەهلی بەهەشت : ((إِنَّ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ مَوْعِدًا يُرِيدُ أَنْ يُنْجِزَكُمُوهُ ، قَالُوا : وَمَا هُوَ ؟ أَلَمْ يُبَيِّضْ وُجُوهَنَا ، وَيُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ ، وَيُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ ، وَيُنْجِنَا مِنَ النَّارِ ؟ قَالُوا : بَلَى ، فَيُكْشَفُ الْحِجَابُ ، فَيَنْظُرُونَ إِلَى وَجْهِ اللَّهِ ، فَمَا أُعْطُوا نَعِيمًا مِثْلَ هَذَا النَّعِيمِ))[(١)] .

[(١)] ورد معنى ذلك في الحديث الذي رواه ابن حبان في صحيحه : (١٦ / ٣٢٥) ح : (٧٣٣٠) .

[(١)] رواه مسلم في صحيحه : (٤ / ٢١٨٢) ح : (٢٨٣٧) .

[(١)] ورد معنى ذلك في الحديث الذي رواه الترمذي في سننه (٤ / ٢٦٨) ح : (٢٥٥٢) ، وابن ماجه في سننه (١ / ٦٧) ح :

واتە : ئەی ئەهلی بەهەشت : بەڕاستی ئێوە وەعد و بەڵێنێکتان هەیە لای خوا دەیەوێت کە بۆتانی بەجێبێنێت ، ئەوانیش دەڵێن : ئەو وەعد و بەڵێنە کامەیە ؟ ئەوە نییە خوای گەورە روومەتمانی سپی کردووەتەوە ، وە خستوومانێتە ناو بەهەشتەوە و لە ئاگری دۆزەخیش ڕزگاری کردووین ؟ دەڵێن : بەڵێ ، لەو ساتەوەختەدا پەردە لادەبرێت و ئەوانیش سەیری ڕوومەتی خوا دەکەن ، بەڕاستی هیچ خۆشیەکیان پێنەدراوە وەکو ئەم خۆشییە .

وە ئەو ڕۆژە وەبیری خۆت بهێنەوە کە بانگکەرێك بانگ دەکات و دەڵێت : ئەی ئەهلی بەهەشت : ((يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ خُلُودٌ فَلاَ مَوْتَ ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ خُلُودٌ فَلاَ مَوْتَ))[٢].

واتە : ئەی ئەهلی بەهەشت : ئەوە ئیتر ژیانی هەتاهەتاییە و مردن نەما ، وە ئەی ئەهلی ئاگر : ئەوە ئیتر ژیانی هەتاهەتاییە و مردن نەما .

بگەڕێنەوە بۆ لای خوا و تەوبە بکەن لە وتە و کردەوە خراپەکانتان تەوبەیەکی پاك و یەکجار لە هەموو تاوانەکان ، خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوۡبَةً نَّصُوحًا ٨﴾ [التحريم] .

واتە : ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕتان هێناوە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆ لای خوا تەوبەیەکی پاك و یەکجار لە هەموو تاوانەکان .

وە پارێزگاری بکەن لەسەر فەرزەکانی ئیسلام لە نوێژ و زەکات و ڕۆژوو و حەج و ڕەوشتە پیرۆزەکان ، وە خۆتان بە دوور بگرن لەوەی کە خوا حەرامی کردووە لەسەرتان .

* دوعا و پاڕانەوە :

خوایە ئیسلام و موسڵمانان سەربەز و باڵادەست بکە ، وە شیرك و موشریکینیش زەلیل و ڕیسوا بکە ، وە دوژمنانی دین تێك و پێك بدە ، وە عەبدە یەکخواپەرستەکانت سەربخە ، خوایە ئەم وڵاتە و تێکڕای وڵاتانی موسڵمانان ئەمن و ئاسایش بەرقەرار و ئارام و ئاسوودە بکە ئەی پەروەردکاری هەموو جیهانیان .

خوایە لە ئیماندارانی پیاو و ئافرەت و لە موسڵمانانی پیاو و ئافرەت خۆشببە ، وە

---

(١٨٧) .

[٢] رواه البخاري في صحيحه : (٤ / ١٧٦٠) ح : (٤٤٥٣) ومسلم في صحيحه : (٤ / ٢١٨٨) ح : (٢٨٤٩) .

www.ba8.org

دڵەکانیان یەکبخە ، وە نێوانیان چاك بکە ، وە سەریان بخە بەسەر دوژمنی خۆت و دوژمنی ئەوانیش .

خوایە سەرکردەکانی موسڵمانان چاك و ئیصلاح بکە ، وە نێوان ئەوان و هاوڵاتیانی ژێر دەسەڵاتیان کۆبکەرەوە لەسەر باشترین حاڵ ، وە لە فیتنە و ئاشووب بە دووریان بگرە ئەوەی دیارە و ئەوەشی کە شاراوە و نادیارە .

خوایە پێشەواکەمان پێشەوای موسڵمانان (عبد الله بن عبد العزيز)[١] موەفەق بکە بۆ هەموو خێر و چاکەیەك ، خوایە بۆی ببە بە یارمەتیدەر و سەرخەر ، خوایە تەندروستی و سەلامەتی و بێوەیی پێببەخشە ، خوایە موەفەقی بکە بۆ ڕەزامەندی خۆت ، وە وای لێبکە کە موبارەك و بە خێر و فەڕ بێت بۆ خۆی و بۆ کۆمەڵگاکەی و بۆ موسڵمانانیش هەر هەموویان .

خوایە ڕەحم بە فەرمانڕەوا (سلطان بن عبد العزيز) بکە ، وە لێی خۆشببە و ڕەحمی پێ بکە ، وە لە ئاست ئیسلام و موسڵمانانیش پاداشتی خێری بدەرەوە .

خوایە ڕەحم بە فەرمانڕەوا (نايف بن عبد العزيز) بکە ، وە لێی خۆشببە ، وە لە ئاست ئیسلام و موسڵمانانیش پاداشتی خێری بدەرەوە .

خوایە جێگرەکەیشی موەفەق بکە و بۆی ببە بە یارمەتیدەر و سەرخەر لە هەموو ئەوەی کە جێی خەمێتی ، وە موەفەقی بکە بۆ ئەوەی کە ڕاستە ، خوایە بەڕاستی تۆ بەسەر هەموو شتێکدا بە توانایت .

خوایە هەموو موسڵمانان موەفەق بکە بۆ تاعەت و گوێڕایەڵی کردنت ، خوایە لە ئاست ئێمەدا پاداشتی خێری بدەرەوە .

وە سوپاسی (خالد الفيصل) سەرۆکی لیجنەی ناوەندی حەج دەکەم و داواکارم خوای گەورە موەفەقی بکات و یارمەتی بدات لەسەر بەرپرسیاریەتیەکانی .

---

[١] مەبەستی شا (عبد الله)ی کوڕی (عبد العزيز)ی شای ئەو کاتەی شانیشی عەرەبستانی سعودیە ، کە لە بەرواری : (٣ / ٤ / ١٤٣٦ ك) بەرامبەر بە (٢٣ / ١ / ٢٠١٥) وەفاتی کرد ، داواکارین خوای گەورە ڕەحمی پێبکات و بە بەهەشتی بەرین شادی بکات . وەرگێڕ

*** کۆتایی :**

داوا لە خوا دەکەم کە من و ئێوەیش موەفەق بکات بۆ ئەوەی کە خۆشی دەوێت و پێی ڕازییە .

﴿رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِي ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي ٱلْأَخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿٢٠١﴾﴾ [البقرة] .

ئەی پەروەردگارمان لە دونیادا چاکەمان بدەرێ و لە دواڕۆژیشدا چاکەمان بدەرێ و بشمانپارێزە لە سزای ئاگر .

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ
وَسَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ، وَالْحَمْدُ للَّه رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ وَبَارَكَ عَلَى عَبْدِ اللهِ وَرَسُولِه مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِـــهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِين

فائدة ذهبية :

قال إمام أهل السنة ورجل أيام الـــمحنة الإمام أحمد بن حبل رحمه الله مُبينا فضل العلماء وعظيم أثرهم على الناس :

(الـــحمدُ لله الذي جعلَ في كُلِّ فَترَةٍ من الرُّسل **بقايا من أهل العلم** :

ـــ يدعُونَ مَنْ ضَـــلَّ إلـــى الـــهُدى ..

ـــ ويصبرونَ منهم على الأذى ..

ـــ يُـــحيونَ بكتاب اللهِ الـــمَوتى ..

ـــ ويُبصرونَ بنورِ اللهِ أهلَ العَمـــى ..

ـــ فكم مِنْ قَـــتيلٍ لإبليسٍ أَحيَوهُ ، وكم مِنْ ضالٍّ تائِـــهٍ قد هَـــدَوهُ .. فما أحسنَ أثرُهُم على الناس وأقبـــحَ أثرُ الناسِ عليهم !!!

ـــ ينفَونَ عن كتابِ اللهِ تَحريفَ الغالين ، وانتـــحالَ الـــمُبطلين ، وتأويلَ الـــجاهلين) [مُقدمة كتاب : "الـــردُّ على الـــجهمية"] .

www.ba8.org

الْحَمْدُ لله الذِّي وَفَّقَنِي لِتَرْجَمَة
هَذَا الْكِتَاب الصَّغِيْرِ الْحَجْمِ .. الْعَظِيْم النَّفْعِ وَالْفَائدَة
(لَقَدْ بَدَأْتُ بِتَرْجَمَتِهَا مِنْ بَلْدَتِي كَلار ، وانْتَهَيْتُ مِنْهَا فِي الْمَدِينَة الْنَبَوِيَّة
أَثْنَاءَ مَوْسِمِ عُمْرَةِ رَبِيْعِ عَامِ ١٤٣٦ مِنَ الْهِجْرَةِ النَّبَوِيَّة)

الْمَدِينَة الْنَّبَوِيَّة / بِدَاخِلِ مَسْجِد رَسُولِ الله (ﷺ) / فِي الرَّوضَة الشَّرِيفَة بَجَنْبِ مِنْبَرِ النَّبِي (ﷺ)
قَبْلَ صَلاةِ الظُّهْرِ / ٢٤ / جَمَادي الأُوْلَى / ١٤٣٦ هـ

وَقَبْلَهُ وَفَّقَنِي اللهُ لِتَرْجَمَة رِسَالَة
(زَادُ الدَّاعِيَة إِلَى الله عَزَّ وَجَلَّ)
لِفَضِلَة الإِمَام الشَّيْخ مُحَمَّد بْن صَالِح الْعُثَيْمِيْن رَحِمَهُ اللَّهُ
أَثْنَاءَ مَوْسِمِ عُمْرَةِ رَبِيْعِ عَامِ ١٤٣٥ مِنَ الْهِجْرَةِ النَّبَوِيَّة

وَقَبْلَهَا وَفَّقَنِي اللهُ لِتَرْجَمَة رِسَالَة
(تَفْسِيْرُ سُوْرَة الْفَاتِحَة)
لِمَعَالِي الشَّيْخ صَالِح بْنِ فُوزَان الفُوزَان حَفِظَهُ اللَّهُ
أَثْنَاءَ مَوْسِمِ عُمْرَةِ رَبِيْعِ عَامِ ١٤٣٤ مِنَ الْهِجْرَةِ النَّبَوِيَّة

وَقَبْلَهَا أَيْضاً وَفَّقَنِي اللهُ لِتَرْجَمَة رِسَالَة
(الدُّرُوسُ الْمُهِمَّةُ لِعَامَّة الأُمَّة)
لِسَمَاحَة الشَّيْخ عَبْدالعَزِيْز بْن بَاز رَحِمَهُ اللَّهُ
أَثْنَاءَ مَوْسِمِ حَجِّ عَامِ ١٤٣٣ مِنَ الْهِجْرَةِ النَّبَوِيَّة

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الاتْيَانَ إِلَى الْحَجِّ وَالْعُمْرَةَ مَرَّات عَدِيْدَة
وَارْزُقْنِي الإِقَامَةَ فِي مَكَّة الْمُكَرَّمَة وَالْمَدِيْنَة النَّبَوِيَّة
ــ قُولُوا : آمِيْن ــ
أبو فردوس محمد بن عبدالرحمن الكردي العراقي

ماڵپەڕی بەهەشت
www.ba8.org